

22HR06: POTPORA SMANJENJU GUBITKA VODE U OKVIRU REFORME VODNOG SEKTORA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Radionice
Listopad, 2022

Vesna Grizelj Šimić, Dražen Vouk, Luka Jelić

Funded by
the European Union

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Dnevni red

10:00 – 12:00

1. Uvod u radionicu
2. Pregled Projekta i postignuti napredak
3. Uvid u Polaznu ocjenu trenutnog stanja usluga vodoopskrbe i procjenu gubitaka i tehničkih kapaciteta JIVU-a
4. Rasprava
5. Mjere unaprjeđenja upravljanja gubitcima, Nacrt Akcijskog plana smanjenja gubitaka
6. Rasprava
7. Daljnji koraci

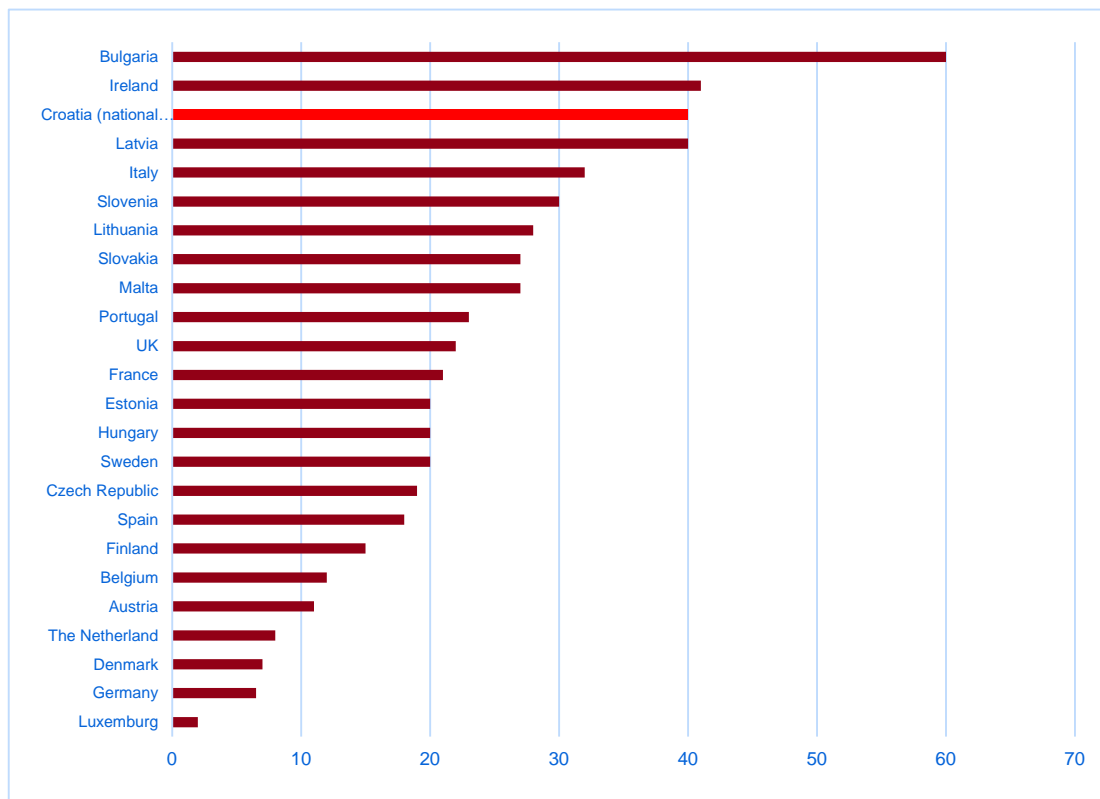
12:00 – 13:00

Pauza

13:00-14:00

8. Razvoj baze znanja i predloženih pokazatelja za ocjenu učinkovitosti JIVU-a
9. Rasprava

Projekt

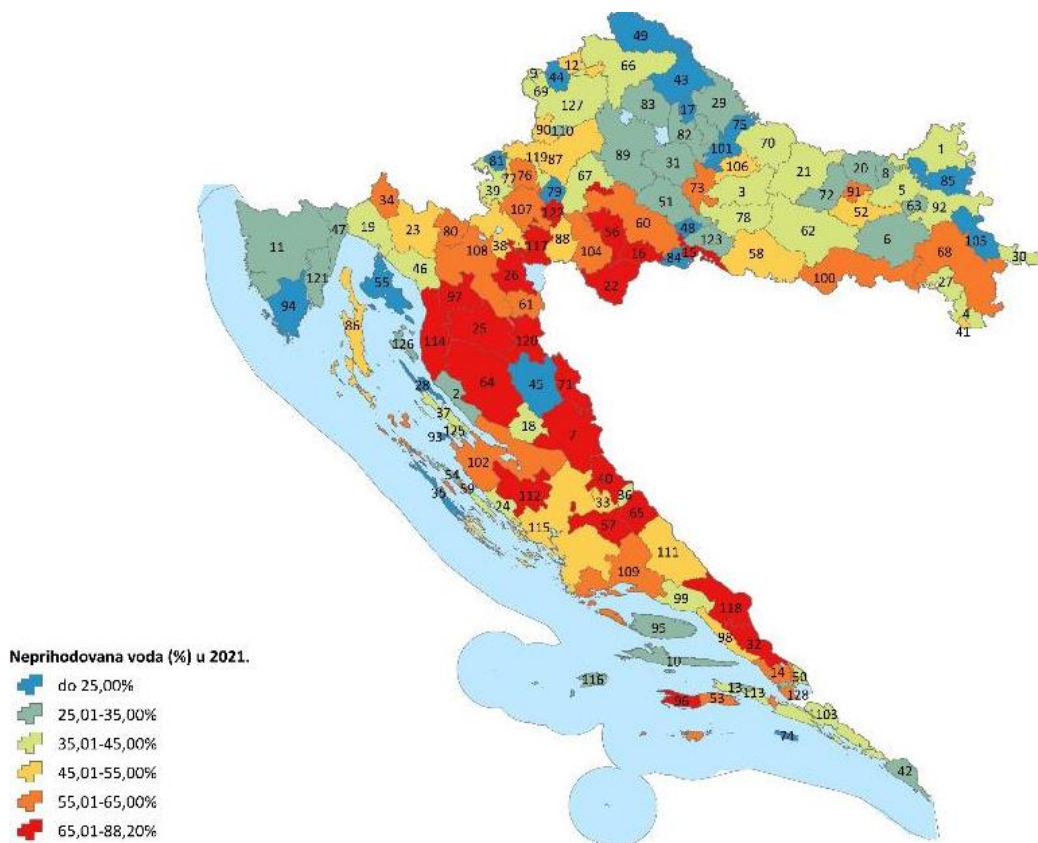
Stvarni gubitci vode u vodoopskrbnoj mreži u EU

- **CILJ:** Podržati ekonomičnost i učinkovitost poslovanja vodno-komunalnog sektora Republike Hrvatske jačanjem kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga (JIVU) za smanjivanje prekomjernih gubitaka.
- **VREMENSKI RASPORED:** Svibanj 17, 2022 – Studeni 30, 2023 (19 mjeseci)
- **RJEŠAVANJE PROBLEMA GUBITKA VODE:** Mjere u okviru ovog projekta izravno pridonose provedbi reforme vodnokomunalnog sektora i ulaganjima u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021-2026. kao i OPKK 2021.-2027. (trenutno u izradi).
- **FINANCIJSKA PODRŠKA PROJEKTU:** Unutar ovog projekta EU Opća uprava za reformu (DG Reform) pruža financijsku potporu nacionalnim tijelima u osmišljavanju i provedbi reforme vodnokomunalnog sektora u Hrvatskoj

Javni sektor vodnih usluga

JIVU-i, DANAS

NRW U % (inicijalna procjena)

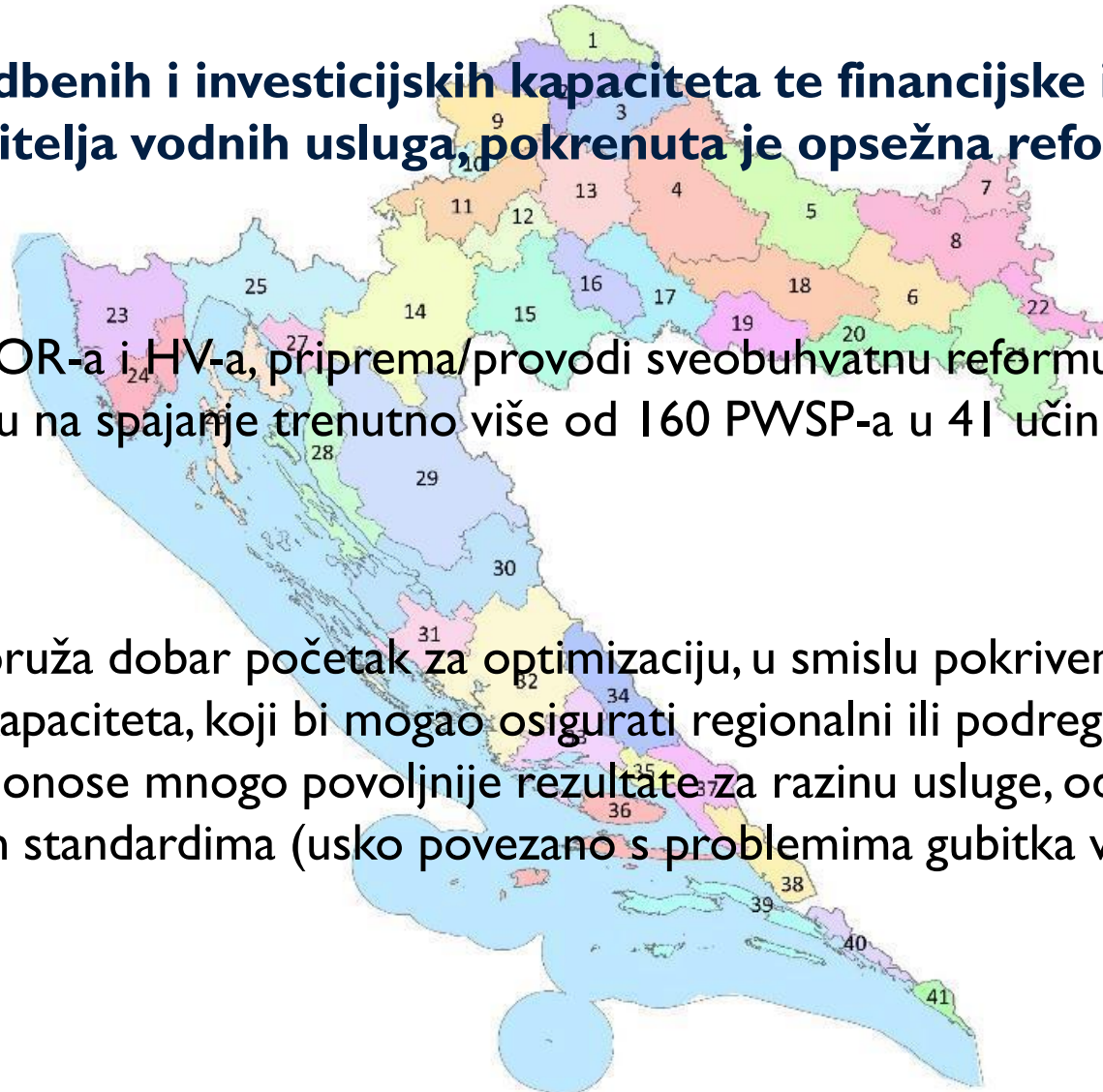
STANJE I PROBLEMI:

- 160 JIVU-a (trenutačna područja usluga), 128 JIVU-a koji se bave vodoopskrbom
- Blizu 90% stopa priključenosti na vodoopskrbu. Prosječna stopa priključenosti na javne sustave odvodnje u aglomeracijama > 2.000 ES je 68%, a 9% u aglomeracijama < 2.000 ES.
- Ukupna voda isporučena krajnjim korisnicima (naplaćena) 244 milijuna m³ godišnje (velike razlike u količinama isporučene vode po JIVU-ima)
- Ukupno isporučena voda u 2021. godini iznosila je 478 milijuna m³/god
- NRW od oko 50% (varira 19-78% po JIVU-ima)

Reforma sektora vodnih usluga

Radi jačanja provedbenih i investicijskih kapaciteta te financijske i tehničke samoodrživosti javnih isporučitelja vodnih usluga, pokrenuta je opsežna reforma vodnog sektora.

- Vlada RH, preko MINGOR-a i HV-a, priprema/provodi sveobuhvatnu reformu/restrukturiranje sektora vodnih usluga usmjerenu na spajanje trenutno više od 160 PVSP-a u 41 učinkovitijeg pružatelja (Uredba o uslužnim područjima).
- Predložena integracija pruža dobar početak za optimizaciju, u smislu pokrivenosti područja i tehničkog/financijskog kapaciteta, koji bi mogao osigurati regionalni ili podregionalni pristup, gdje planiranje i upravljanje sustavom donose mnogo povoljnije rezultate za razinu usluge, održiviju dugoročno održavanje i usklađivanje s rastućim standardima (usko povezano s problemima gubitka vode).

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

POLAZNA OCJENA STANJA USLUGA VODOOPSKRBE, PROCJENA GUBITAKA I TEHNIČKIH KAPACITETA JIVU-A

- i. **Ocjena trenutnog stanja pružanja usluga vodoopskrbe u RH, uključujući zakonske nadležnosti, reguliranje pružanja usluga, pokrivenost uslugama, učinkovitost poslovanja i financiranje usluga, strukturu JIVU-a i reformske izmjene sektora.**

Cilj ove aktivnosti je dati pregled organizacije i učinkovitosti poslovanja sektora u svjetlu pokrenutih sektorskih reformi. Ocjena se temelji na novo uspostavljenoj strukturi JIVU-a (41 JIVU-a).

- ii. **Prikupljanje i analiza dostupnih tehničkih podataka za procjenu gubitaka vode u sustavima javne vodoopskrbe i ocjenu tehničkih kapaciteta JIVU-a za identificiranje i smanjivanje gubitaka vode.**

Ova analiza je uključivala: (a) prikupljanje dostupnih tehničkih podataka o karakteristikama i stanju sustava vodoopskrbe potrebnih za procjenu trenutnih gubitaka vode, potencijala i rizika budućih gubitaka vode te (b) prikupljanje i preliminarnu analizu postojeće projektne dokumentacije povezane s optimizacijom sustava vodoopskrbe i smanjivanjem gubitaka vode.

- iii. **Analiza odredbi, potrebnih procjena i očekivanih obveza izvještavanja za RH koje proizlaze iz članka 4(3) Direktive Vijeća (EU) 2020/2184 od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju u vezi s razinama gubitaka vode.**

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

22HR06 REPUBLIKA
HRVATSKA: PODRŠKA
SMANJIVANJU GUBITAKA
VODE U SKLOPU
REFORME VODNOG
SEKTORA

CIJ

Podržati ekonomičnost i učinkovitost poslovanja vodno-komunalnog sektora Republike Hrvatske jačanjem kapaciteta javnih isporučitelja vodnih usluga (JIVU) za smanjivanje prekomjernih gubitaka iz vodoopskrbnih sustava. Očekuje se da će to pridonijeti održivosti i priuštivosti pružanja vodnih usluga, te općenito većoj sigurnosti i otpornosti po pitanju opskrbe vodom.

Funded by
the European Union

AKTIVNOST 1:

POLAZNA OCJENA TRENUTNOG STANJA
USLUGA VODOOPSKRBE U REPUBLICI
HRVATSKOJ I PROCJENA GUBITAKA I
TEHNIČKIH KAPACITETA JIVU-A

i. Ocjena trenutnog stanja pružanja usluga vodoopskrbe u RH, uključujući zakonske nadležnosti, reguliranje pružanja usluga, pokrivenost uslugama, učinkovitost poslovanja i financiranje usluga, strukturu JIVU-a i reformске izmjene sektora. Cilj ove aktivnosti je dati pregled organizacije i učinkovitosti poslovanja sektora u svjetlu pokrenutih sektorskih reformi. Ocjena se temelji na novo uspostavljenoj strukturi JIVU-a (41 JIVU-a).

ii. Prikupljanje i analiza dostupnih tehničkih podataka za procjenu gubitaka vode u sustavima javne vodoopskrbe i ocjenu tehničkih kapaciteta JIVU-a za identificiranje i smanjivanje gubitaka vode. Ova analiza uključuje: (a) prikupljanje dostupnih tehničkih podataka o karakteristikama i stanju sustava vodoopskrbe potrebnih za procjenu trenutnih gubitaka vode, potencijala i rizika budućih gubitaka vode te (b) prikupljanje i preliminarnu analizu postojeće projektnе dokumentacije povezane s optimizacijom sustava vodoopskrbe i smanjivanjem gubitaka vode.

iii. Analiza odredbi, potrebnih procjena i očekivanih obveza izvještavanja za RH koje proizlaze iz članka 4(3) Direktive Vijeća (EU) 2020/2184 od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju u vezi s razinama gubitaka vode.

IZVJEŠTAJ O UTVRĐIVANJU STANJA – NACRT

Rujan, 2022.

1. PREGLED ORGANIZACIJE SEKTORA I OPERATIVNE UČINKOVITOSTI

- Status (vodni sektor, sektor vodnih usluga), Uloge, Praćenje učinkovitosti, DWD Preinaka (odredbe, potrebne procjene, očekivane obveze izvješćivanja)

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I GUBICI VODE

- Prezentirana analiza (na temelju JIVU upitnika te HV/MINGOR baze podataka), o karakteristikama sustava, tehničkim kapacitetima, sadašnjoj razini gubitka vode, izračunatim pokazateljima učinka gubitka vode (ILI i drugi)

3. OTPORNOST NA KLIMATSKE PROMJENE I UŠTEDA ENERGIJE

- Značaj u analizi gubitaka vode
- Veza s procjenama rizika (DWD Preinaka)

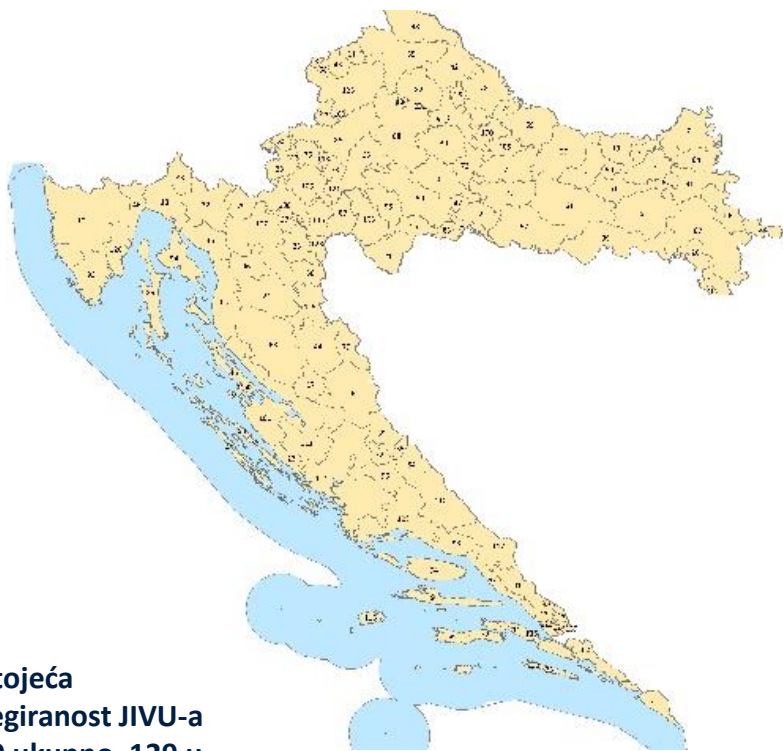
4. PRAKSA DRUGIH ZEMALJA

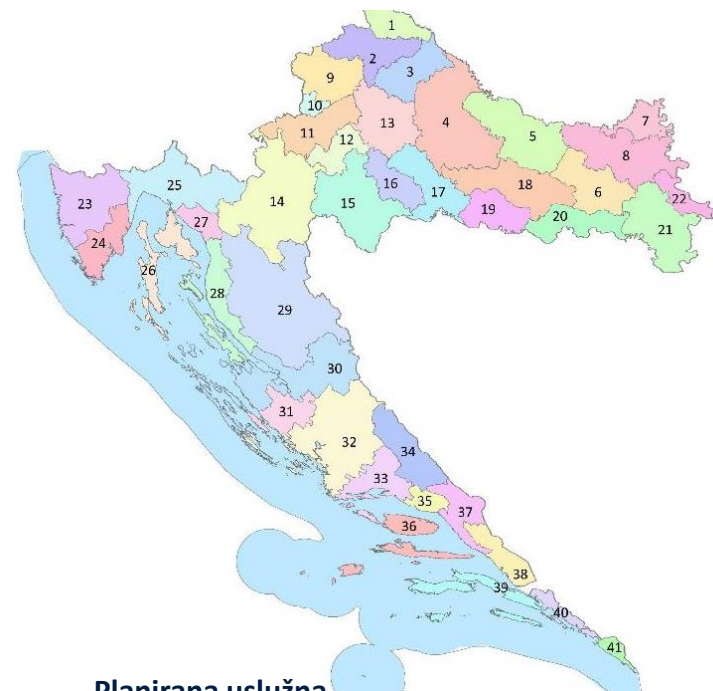
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

1. PREGLED ORGANIZACIJE SEKTORA I OPERATIVNA UČINKOVITOST (1)

- Ciljevi u sektoru vode i vodnih usluga su jasni, za gubitke vode potrebno je postaviti specifične ciljeve
- Uloge (MINGOR, Hrvatske vode, JIVU-i, Vijeće za vodne usluge) su definirane (nema potrebe za dodatnim pojašnjenjima)
- Povrat troškova, reforma sektora vodnih usluga (definiran okvir)

Postojeća
agregiranost JIVU-a
(160 ukupno, 129 u
vodoopskrbi)

Planirana uslužna
područja (41)

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

1. PREGLED ORGANIZACIJE SEKTORA I OPERATIVNA UČINKOVITOST (2)

- Operativna učinkovitost u širem kontekstu
  - Dostupna SOV baza podataka Hrvatskih vod), sadrži informacije o karakteristikama sustava i stanju gubitaka vode (pojednostavljena bilanca vode na razini JIVU-a).
  - Zaključeno kako još uvijek nije uspostavljen sustav za ocjenu operativne učinkovitosti JIVU-a na nacionalnoj razini.
  - Zakon o vodnim uslugama (2019) uvodi obveze/odredbe:
    - za praćenje ispunjavanja općih i posebnih uvjeta za obavljanje vodnih usluga (MINGOR prati)
    - za benchmarking (JIVU-i dužni prikupljati podatke te iste dostavljati/izvještavati).
  - Bitan element, novi Poslovni planovi (također obveza iz ZoVU-a), koji bi trebali pokazati:
    - gdje je JIVU danas
    - gdje JIVU želi biti za četiri godine
    - koje aktivnosti/mjere će ga tamo odvesti (strukturne ili ne-strukturne)
    - uz koje troškove i mehanizme financiranja

U organizaciji MINGOR-a, pripremaju se smjernice za izradu unaprijeđenog poslovnog plana JIVU-a koje utvrđuju vrstu informacija odnosno strukturiranih podataka poslovnog planiranja JIVU-a, a koje se namjeravaju koristiti (ili su nužne) za nadzor poslovanja odnosno nadzor cijena vodnih usluga. Dosljedni, pouzdani i povezani podaci će omogućiti procjenu poslovnog plana, prihoda, troškova, poslovnih rezultata te odnosnih cijena vodnih usluga i naknada za razvoj.

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

1. PREGLED ORGANIZACIJE SEKTORA I OPERATIVNA UČINKOVITOST (3)

- **DWD PREINAKA, RELEVANTNOST GUBITAKA**

- DWD Preinaka u fokus stavlja i gubitke vode, članak 4.3

• Zemlja članica procjenjuje razinu gubitaka i mogućnosti za poboljšanja (metodom ili-ili drugom odgovarajućom metodom)

do 12.01.2026.

• Komisija dopunjuje DWD Preinaku i specificira ILI prag iznad kojeg Zemlja članica izrađuje akcijski plan

do 12.01.2028.

• Zemlja članica predaje Komisiji Akcijski plan s mjerama za smanjenje gubitaka vode

do 12.01.2030.

- Procjene razina gubitaka i mogućnosti za poboljšanja trebaju uzeti u obzir uzeti relevantne aspekti javnog zdravlja, okolišne, tehničke i gospodarske aspekte.
- Očekivane obveze izvješćivanja, tri razine: (i) pokazatelji tehničke učinkovitosti za praćenje u pojedinačnim sustavima, (ii) pokazatelji učinka za usporedbu tehničkih performansi između različitih sustava, (iii) dostizanje strateških ciljeva i praćenje napretka

- **ZAKON O VODNIM USLUGAMA, RELEVANTNOST GUBITAKA**

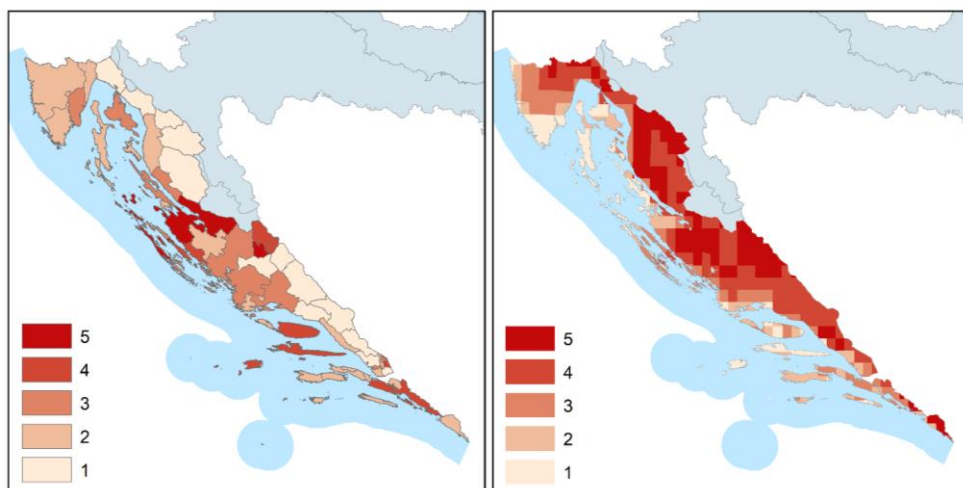
- Gubitci relevantni bitni i kod uvjeta za početak poslovanja, kao i kod
- Uvjeta za učinkovito poslovanje („dokazuje se sposobnost upravljanja gubitcima,,,)

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

3. OTPORNOST NA KLIMATSKE PROMJENE I UŠTEDA ENERGIJE

Klimatske promjene

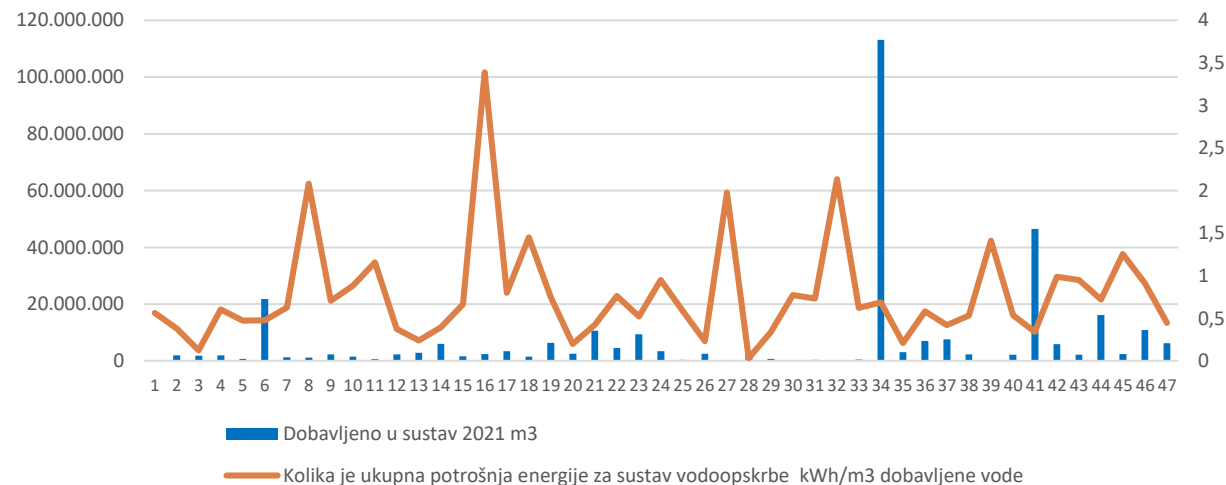
- Mali slivovi u VP Dunav kao i slivovi u Jadrankom VP posebno su osjetljivi na utjecaj klimatskih promjena. Trendova ukazuju na moguće negativne učinke na vodoopskrbu (smanjena dostupnost vode uz povećanu potražnje).
- Smanjenje neprihodovane vode osigurava, u određenoj mjeri, rezervni kapacitet za izgradnju prilagodbu u suočavanju s utjecajima klimatskih promjena (zadržavanje trenutne razine zahvaćene vode). Mjere za smanjenje gubitka vode ključna su mjera sa snažnim pozitivnim učinkom na pouzdanost sustava.

„Povećanje potražnje” (lijevo) i „Jačina klimatskih promjena” (desno)

Energija

- Prosječna potrošnja energije - 0,78 kWh/m³
- Očekuje se i dalje značajniji rast troškove energije
- Projekti u okviru NPOO 2021.-2026. (zahtijeva se povećanje učinkovitosti korištenja energija) – kod novih sustava osigurati potrošnju do 0,5 kWh/m³ ili ILI 1,5, kod rekonstrukcija smanjiti potrošnju za min 20 % ili gubitke za više od 25 %.

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

4. PRAKSE DRUGIH ZEMALJA

Primjeri

- Austrija, Malta, Italija, Bugarska, Francuska, Danka,,,

Glavne preporuke proizašle iz iskustava

- Razvijati sveobuhvatan plan smanjenja gubitaka
- Uspostaviti registar vodoopskrbnog sustava (uspostaviti GIS, SCADA, locirati glavne lokacije gubitaka (curenja), registrirati sve identificirane lokacije curenja, identificirati prioritete, bilježiti, bilježiti, bilježiti,,,))
- Optimizirati tlakove i kontrolirati curenja (koristite hidrauličko modeliranje, rješenja za upravljanje tlakom,,,))
- Rad na kvaliteti popravaka (uložiti u ekipiranost timova (ured + teren), obuka, pristup odgovarajućim alatima i opremi, uložiti u kvalitetu materijala tijekom izgradnje/rekonstrukcije/obnove, optimizirajte brzinu popravaka)
- Biti pažljiv kod odabira ciljeva, mjerila i pokazatelja smanjenja gubitaka

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (1)

- Analize su primarno bazirane na podacima Hrvatskih voda/Ministarstva (SOV), izrađenih Konceptijskih rješenja/Studija i prikupljenih podataka iz anketnih upitnika od JIVU-a (prikupljeni su upitnici od cca 70% JIVU-a koji isporučuju ukupno preko 95% vode).

Prikupljeni podaci omogućuju realnu analizu problematike vodnih gubitaka opširno prikazanu u “Izveštaju o utvrđivanju stanja”, dokumentu koji će pratiti Akcijski plan za smanjivanje vodnih gubitaka.

- Kako bi se sustavi promatrali i analizirali iz više aspekata izvršeno je grupiranje (klasterizacija), tj. podjela javnih isporučitelja u 4 klastera (odabrana je klasterizacija po ukupnom broju priključaka).

Klasteri (broj priključaka)	Broj JIVU-a	Ukupan broj priključaka	Dobavljena voda 2021. (m3/god)
I (Zagreb)	1	102.322	113.073.582
II (>30.000)	12	561.625	192.074.196
III (5.000-30.000)	50	601.625	138.745.533
IV (<5.000)	66	131.669	34.930.112
Ukupno	129	1.397.241	478.823.423

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (2)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Opći tehnički podaci

- Republika Hrvatska bogata je vodnim resursima
- Velika većina JIVU-a ima svoja vlastita izvorišta
- Vodoopskrbna mreža je razvedena s mogućnošću priključenja oko 95%, građena od različitih materijala (nodularni lijev i PEHD češće u upotrebi u novije vrijeme)
- Oko 80% JIVU-a ima dostatan volumen vodospremničkog prostora
- Vodoopskrba je kontinuirana, 24/7
- Uređaji za kondicioniranje vode izgrađeni su tamo gdje voda ne udovoljava parametrima sukladno važećoj legislativi, čineći vodu iz javne vodoopskrbe na cijelom području - pitkom
- Vodoopskrbni sustavi završavaju na vodomjernim oknima krajnjih korisnika (praktički svi mjereni)

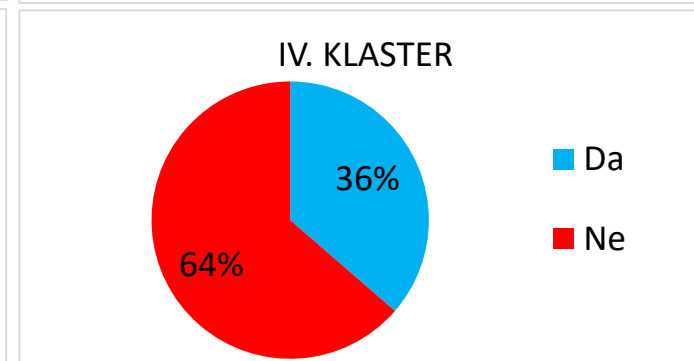
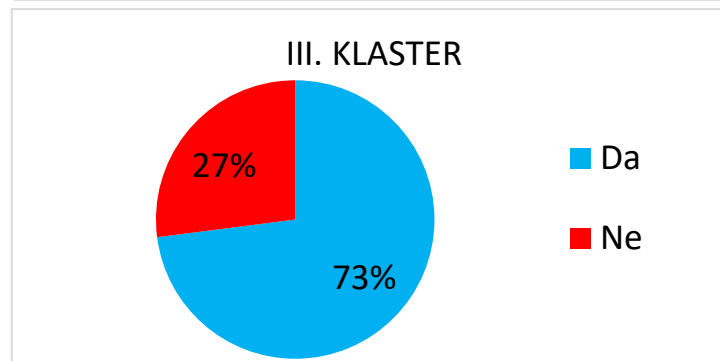
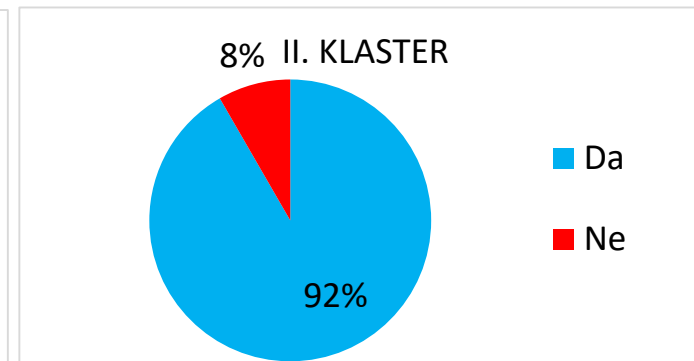
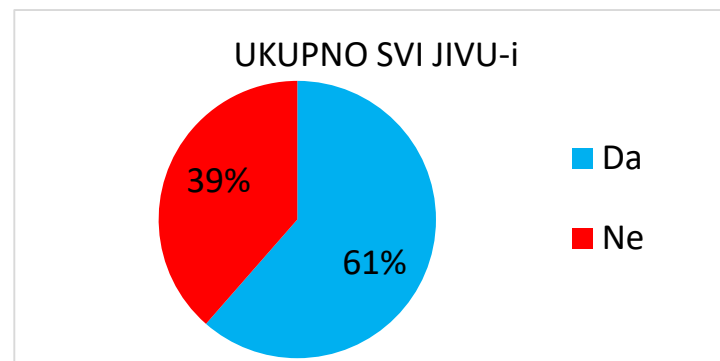
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (3)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Statistički podaci

- Neadekvatni zapisi o materijalima cijevi - samo 61% JIVU-a vodi evidenciju materijala (I. klaster vodi evidenciju)

Evidencija statistike cijevnih materijala

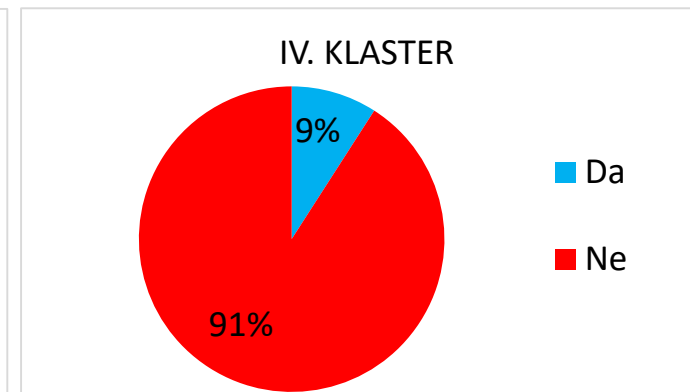
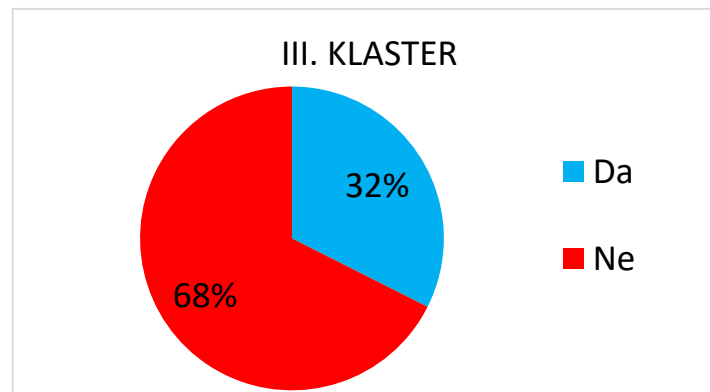
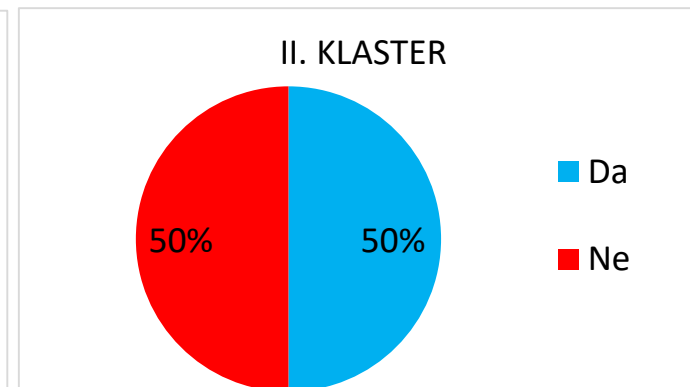
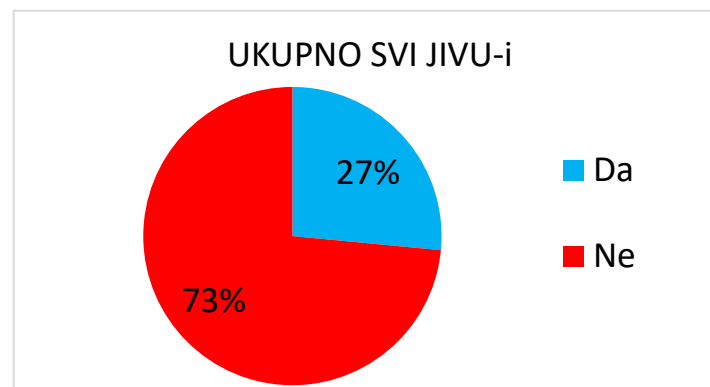
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (4)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Statistički podaci

- Značajan udio vodoopskrbnih mreža velike je starosti, pogotovo u urbanim područjima
- Praktički svi JIVU-i godišnje zamjenjuju manje od 2% mreže
- Neadekvatni zapisi o starosti cijevi - samo 27% JIVU-a vodi evidenciju starosti (I. klaster vodi evidenciju)

Evidencija statistike cijevi po starosti

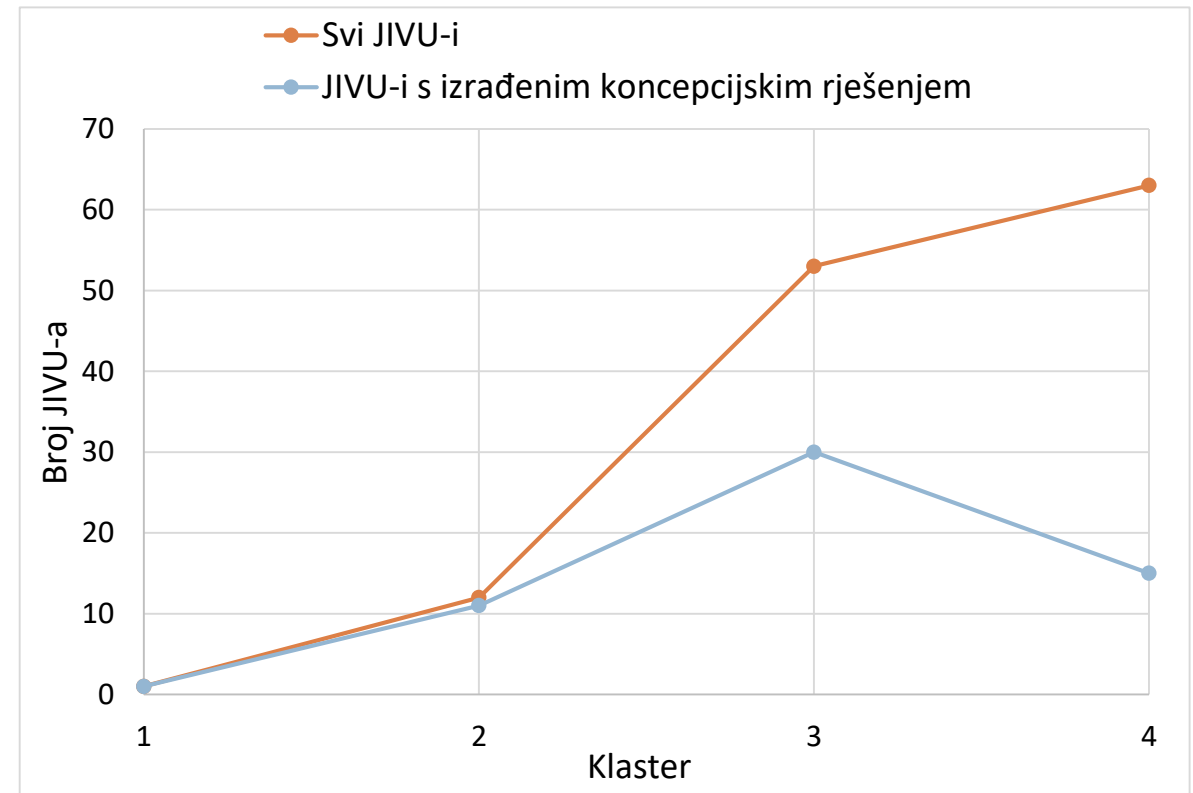
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (5)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Hidrauličke karakteristike

- Velik broj vodoopskrbnih sustava razvijan je uz korištenje programske opreme za računanje i modeliranje kako za stacionarne uvjete pogona tako i za nestacionarne pojave - primjer dobre prakse
- Proširenja i promjene konstrukcija vodoopskrbnih sustava najčešće nisu praćeni adekvatnim izračunima i implementiranjem zaštite od hidrauličkog udara - primjer loše prakse
- Tek manji broj DMA zona je uspostavljen (najčešće u većim JIVU-ima)
- Svi veći JIVU-i su izradili ili su pri dovršetku izrade Konceptijskih rješenja sa kalibriranim matematičkim modelima i predloženim budućim mjerama za smanjivanje vodnih gubitaka

Izrađenost Konceptijskih rješenja

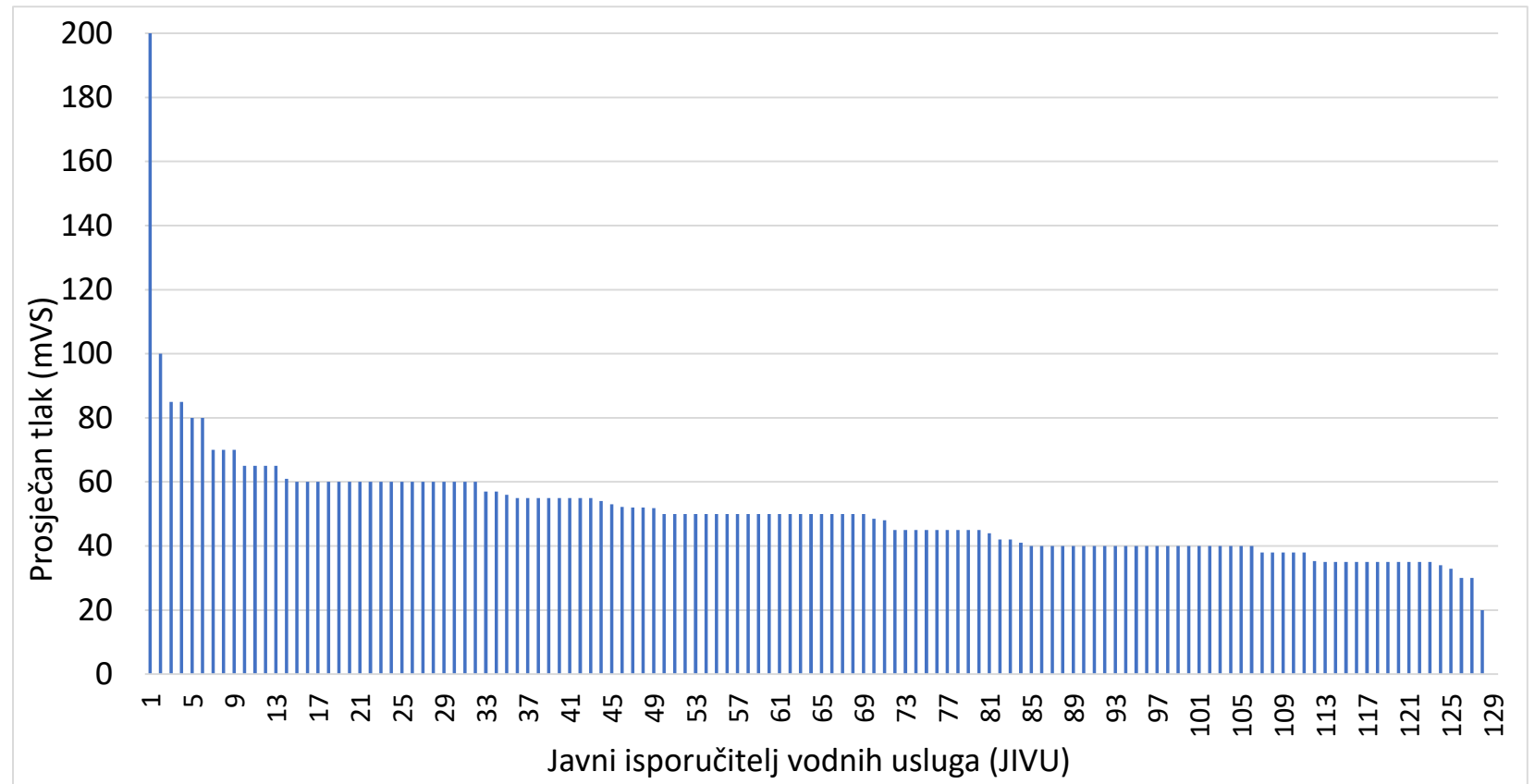
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (6)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Hidrauličke karakteristike

- Velika većina vodoopskrbnih sustava (više od 90%) regulira tlak u sustavu, ali primarno samo kako bi izbjegli pojave previsokih tlakova, dok mnogi od njih kontinuirano operiraju u nepovoljnim tlačnim uvjetima (prosječni tlak na nacionalnoj razini je oko 5 bara)

Prosječni tlak vodoopskrbnih sustava

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (7)

Stanje i karakteristike vodoopskrbnih sustava

Planirani razvoj

- 66% JIVU-a očekuje porast ukupne potrošnje
- 21% JIVU-a očekuje ugroženost opskrbe vodom u sušnim godinama
- 71% JIVU-a nema ograničenja u kapacitetima glavnih dobavnih pravaca u uvjetima postojeće potrošnje, dok za planiranu potrošnju 67% JIVU-a očekuje da neće imati takvih ograničenja
- 31% JIVU-a ima ograničenja u raspoloživosti vodnih resursa u odnosu na postojeću potrošnju, dok čak 34% njih očekuje takva ograničenja u budućnosti

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

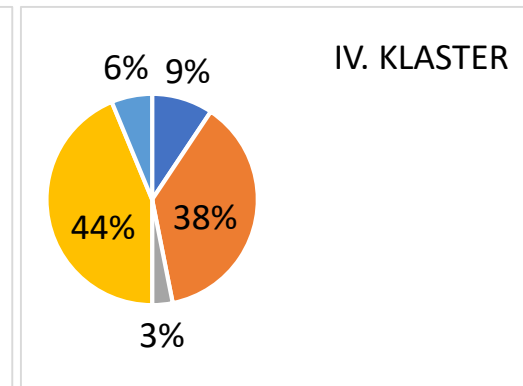
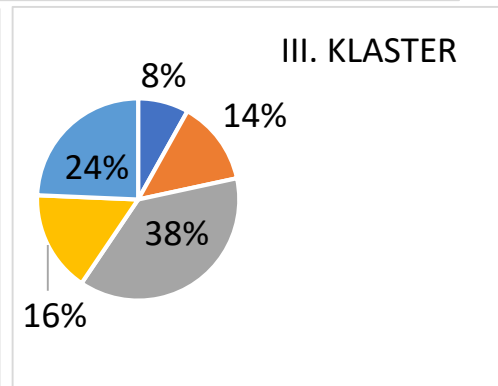
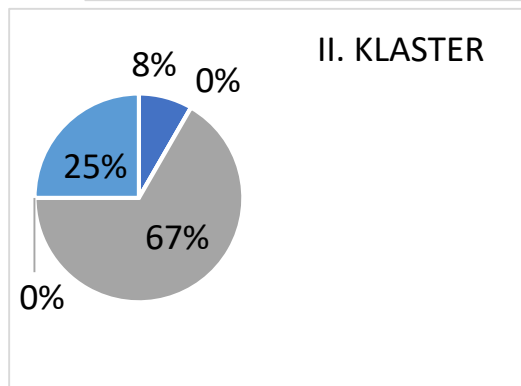
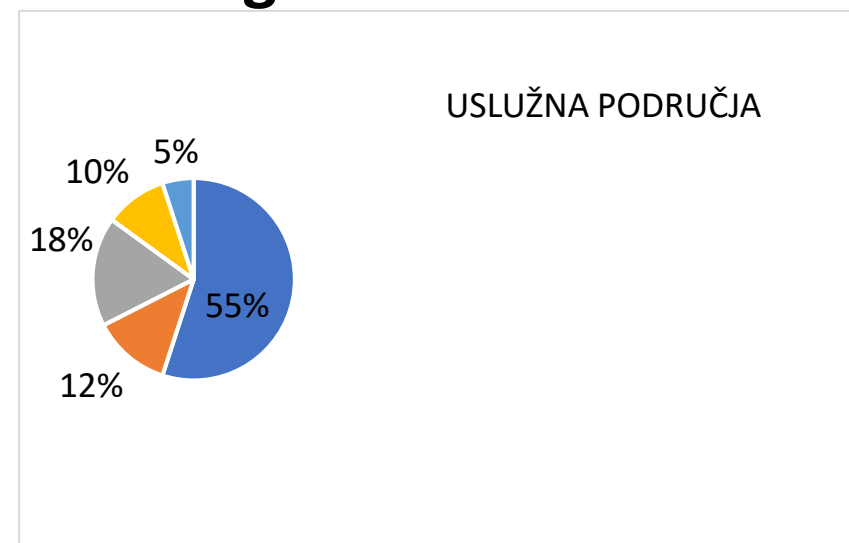
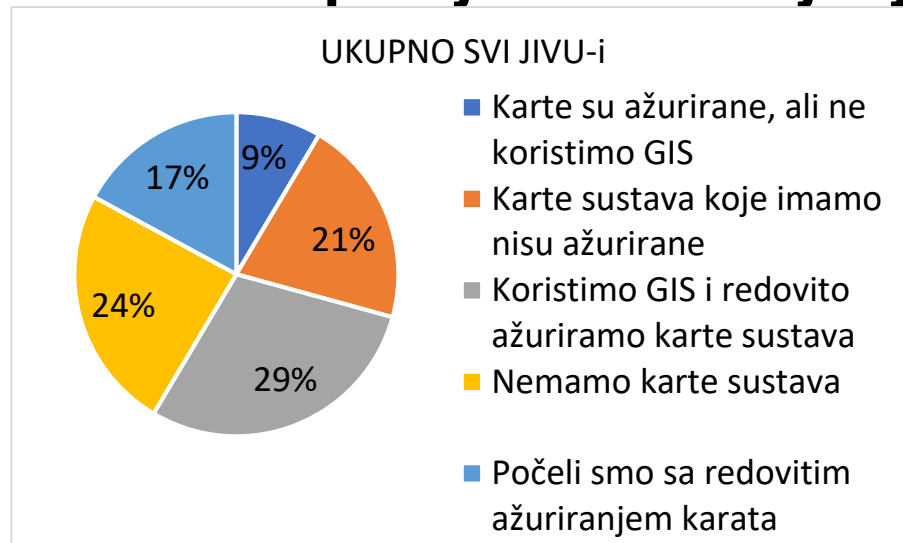
2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (8)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Tehnička oprema

- Značajan nedostatak poznavanja vlastitih vodoopskrbnih sustava
- Tek 29% JIVU-a koristi GIS i samo 38% JIVU-a ima ažurirane karte vodoopskrbnog sustava (I. klaster koristi GIS i ažurira karte)

Status razvoja GIS sustava

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

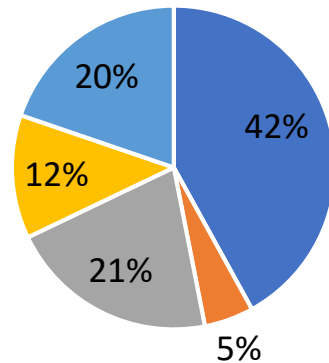
2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (9)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

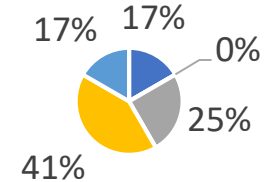
Tehnička oprema

- 26% JIVU-a nema ažuriranu bazu podataka o potrošačima (posebno loša situacija u IV. klasteru gdje 42% JIVU-a nema ažuriranu bazu)
- 5% JIVU-a uopće ne evidentira curenja, a tek 12% JIVU-a radi detaljne evidencije i sve unosi u GIS (I. klaster evidentira curenja)

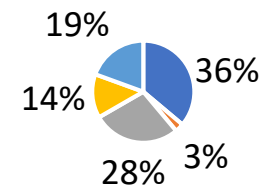
UKUPNO SVI JIVU-i

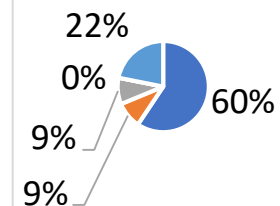
- Možemo prikupiti podatke o curenjima iz evidencije radnih naloga u službi održavanja ili iz knjige prijava
- Nemamo evidencije o sanacijama curenja u sustavu
- Radimo detaljne evidencije curenja u kojima se unose mjesto curenja, promjer cijevi, materijal, vrsta curenja, i također podaci o datumu detekcije i sanacije
- Radimo detaljne evidencije curenja u kojima se unose mjesto curenja, promjer cijevi, materijal, vrsta curenja, podaci o danu detekcije i sanacije i sve se unosi u GIS
- Vodimo evidenciju saniranih curenja sa osnovnim podacima o vrsti sanacije i promjeru cjevovoda

II. KLASTER

III. KLASTER

IV. KLASTER

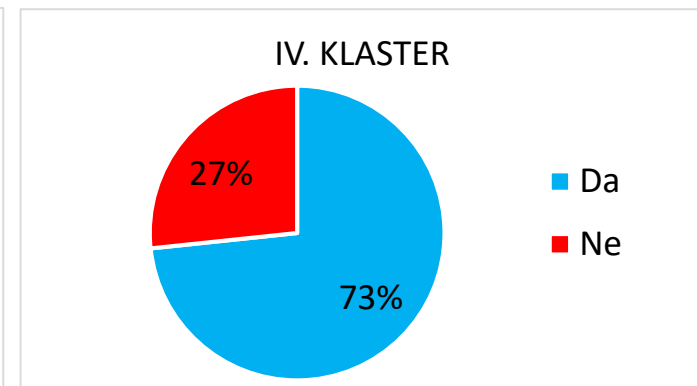
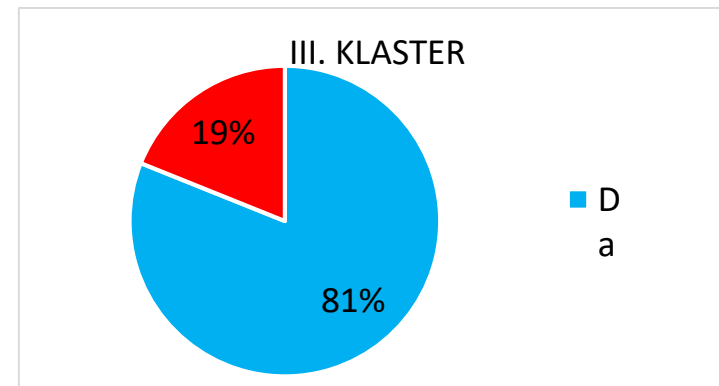
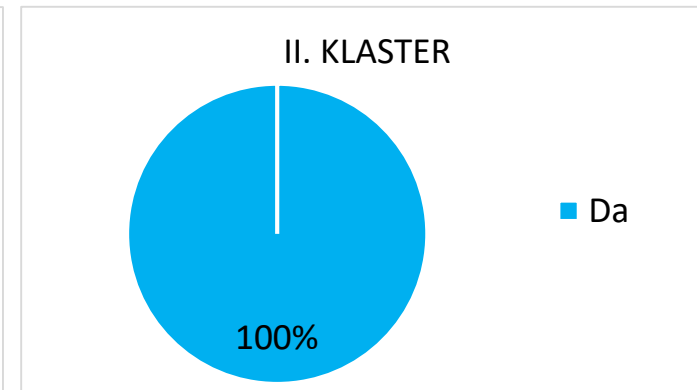
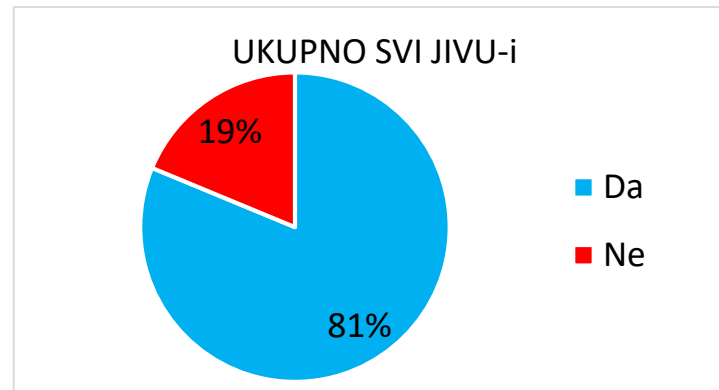
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (10)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Tehnička oprema

- Situacija sa NUS-om je nešto povoljnija, ali ne još dostatna - 81% JIVU-a ima implementiran NUS (I. klaster ima NUS)

Status implementacije NUS-a

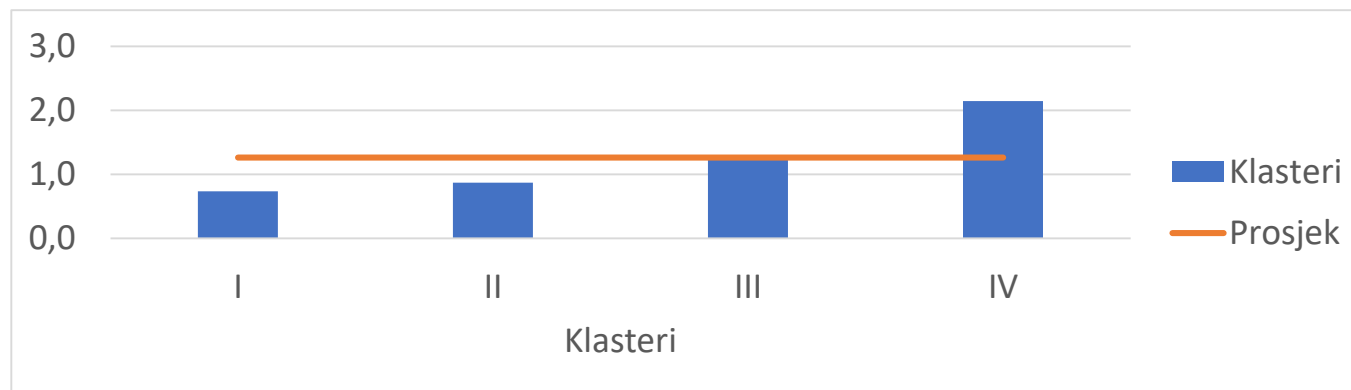
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (11)

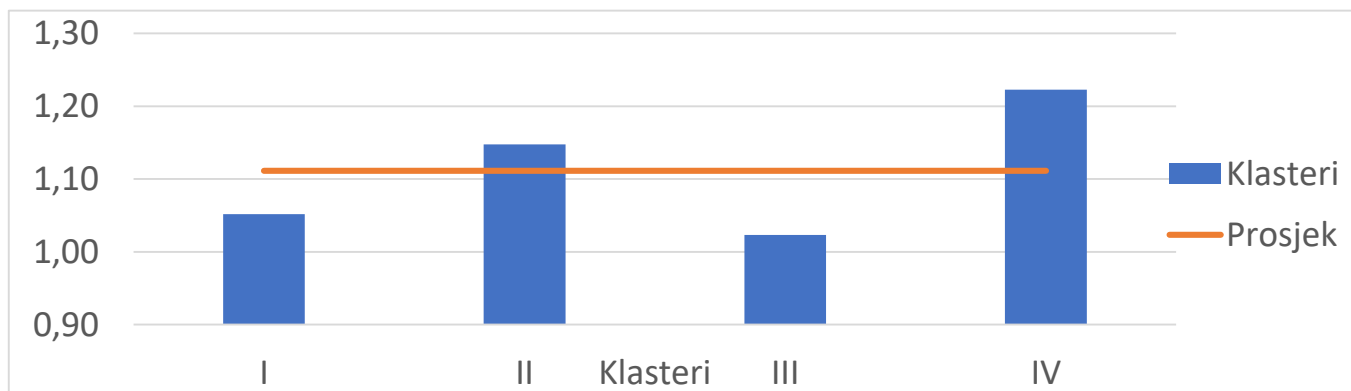
Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Tehnička oprema

- Značajan je nedostatak opreme za mjerenje i detekciju curenja pogotovo kada se u obzir uzme duljina vodoopskrbne mreže
- U prosjeku JIVU-i raspolažu sa 1,15 mobilnih mjerača protoka po timu
- U prosjeku JIVU-i raspolažu sa 1,09 mobilnih mjerača tlaka po timu
- Oko 58% JIVU-a koristi opremu za detekciju prijavljenih curenja i za detekciju neprijavljenih curenja

Broj mobilnih mjerača protoka po timu

Broj mobilnih mjerača tlaka po timu

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

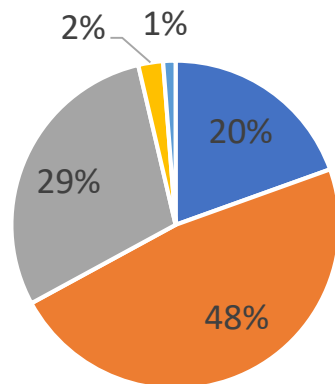
2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (12)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

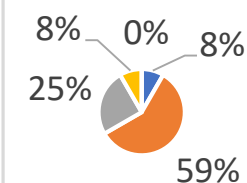
Ljudski resursi

- Najznačajniji problem u smanjivanju gubitaka vode u RH danas se odnosi na ljudske resurse, nedostatak teoretskih i praktičnih znanja
- Edukacijski programi za učinkovito osposobljavanje stručnog kadra za upravljanje/smanjenje vodnih gubitaka na nacionalnoj razini ne postoje
- Za oko 68% JIVU-a ograničen broj timova za vodne gubitke povremeno sudjeluje na konferencijama ili uopće ne provodi ciljanu edukaciju ljudi (I. klaster povremeno sudjeluje na konferencijama)

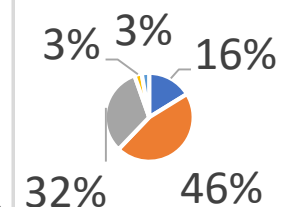
UKUPNO SVI JIVU-i

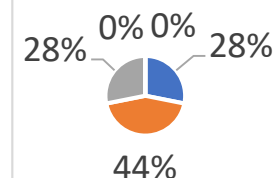
- Ne provodimo ciljanu edukaciju ljudi
- Povremeno manji broj ljudi sudjeluje na konferencijama, sajmovima, skupovima i predavanjima
- Povremeno provodimo obuke svojih ljudi s ciljem unapređenja znanja i vještina, ali bez posebnog plana, nabavljamo stručnu literaturu
- U proračunu tvrtke su rezervirana sredstva za redovnu obuku ljudi, literaturu, skupove, provodi se program edukacije u skladu sa višegodišnjom strategijom i rade se godišnja izvješća o provedbi
- Za sva ključna radna mjesta izrađen je plan i dinamika redovitog stjecanja novih znanja i vještina i pokušava se provoditi u skladu sa planom

II. KLASTER

III. KLASTER

IV. KLASTER

Način provođenja edukacije zaposlenih

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (13)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

- 61% JIVU-a ima uspostavljene tehničke timove za vodne gubitke, ali nedostatne obzirom na duljinu vodoopskrbne mreže

Duljina cjevovoda po pojedinoj kategoriji zaposlenika

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

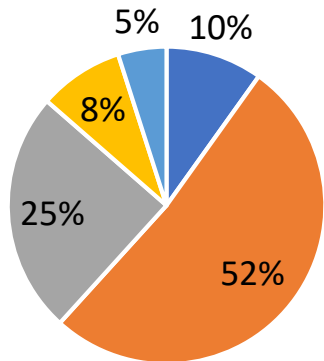
2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (14)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

- Bolji rezultati se postižu u brzinama sanacije cjevovoda (za oko 50% JIVU-a vrijeme sanacije je do 1,5 dana) i priključaka (za oko 68% JIVU-a vrijeme sanacije je do 2 dana)

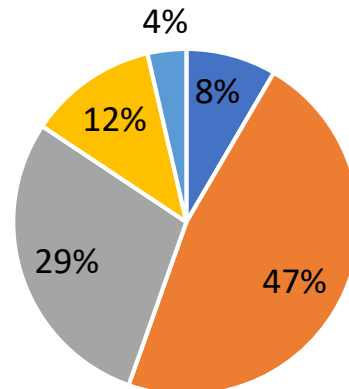
UKUPNO SVI JIVU-i

- Nemamo evidencije i ne znamo u kojem brzinom radimo sanacije curenja
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je do 1,5 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 3 do 1,5 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 7 do 3 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je više od 7 dana

Trajanje sanacija curenja na transportnim cjevovodima

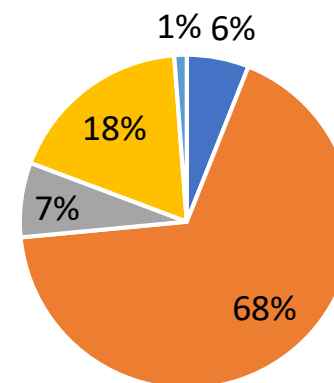
UKUPNO SVI JIVU-i

- Nemamo evidencije i ne znamo u kojem brzinom radimo sanacije curenja
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je do 1,5 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 3 do 1,5 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 7 do 3 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je više od 7 dana

Trajanje sanacija curenja na opskrbnim cjevovodima

UKUPNO SVI JIVU-i

- Nemamo evidencije i ne znamo u kojem brzinom radimo sanacije curenja
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je do 2 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 14 do 7 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je od 7 do 2 dana
- Prosječno vrijeme provedbe sanacije je više od 14 dana

Trajanje sanacija curenja na priključcima

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

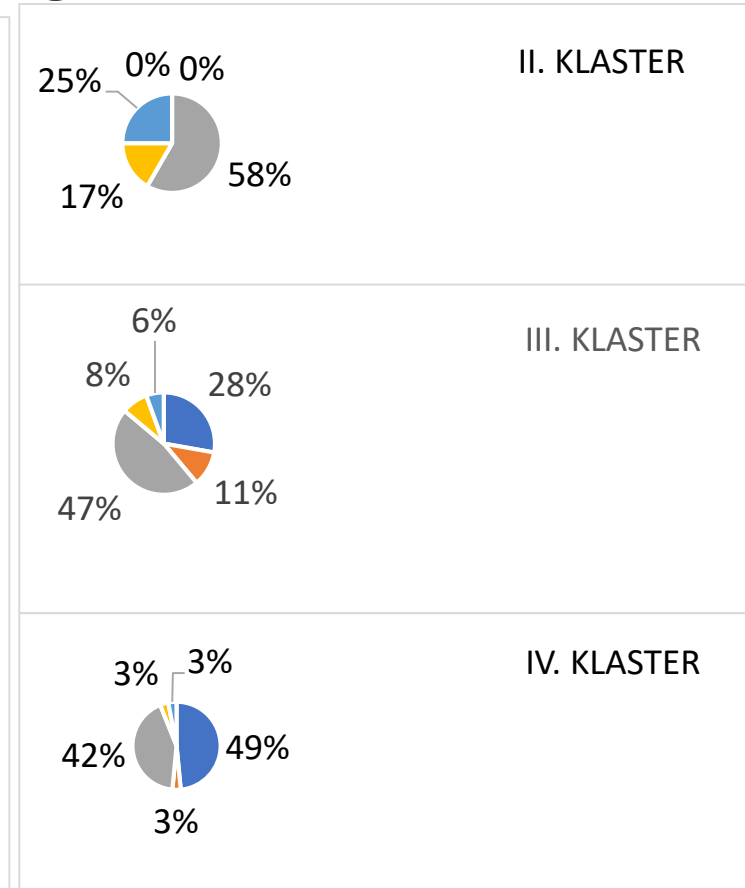
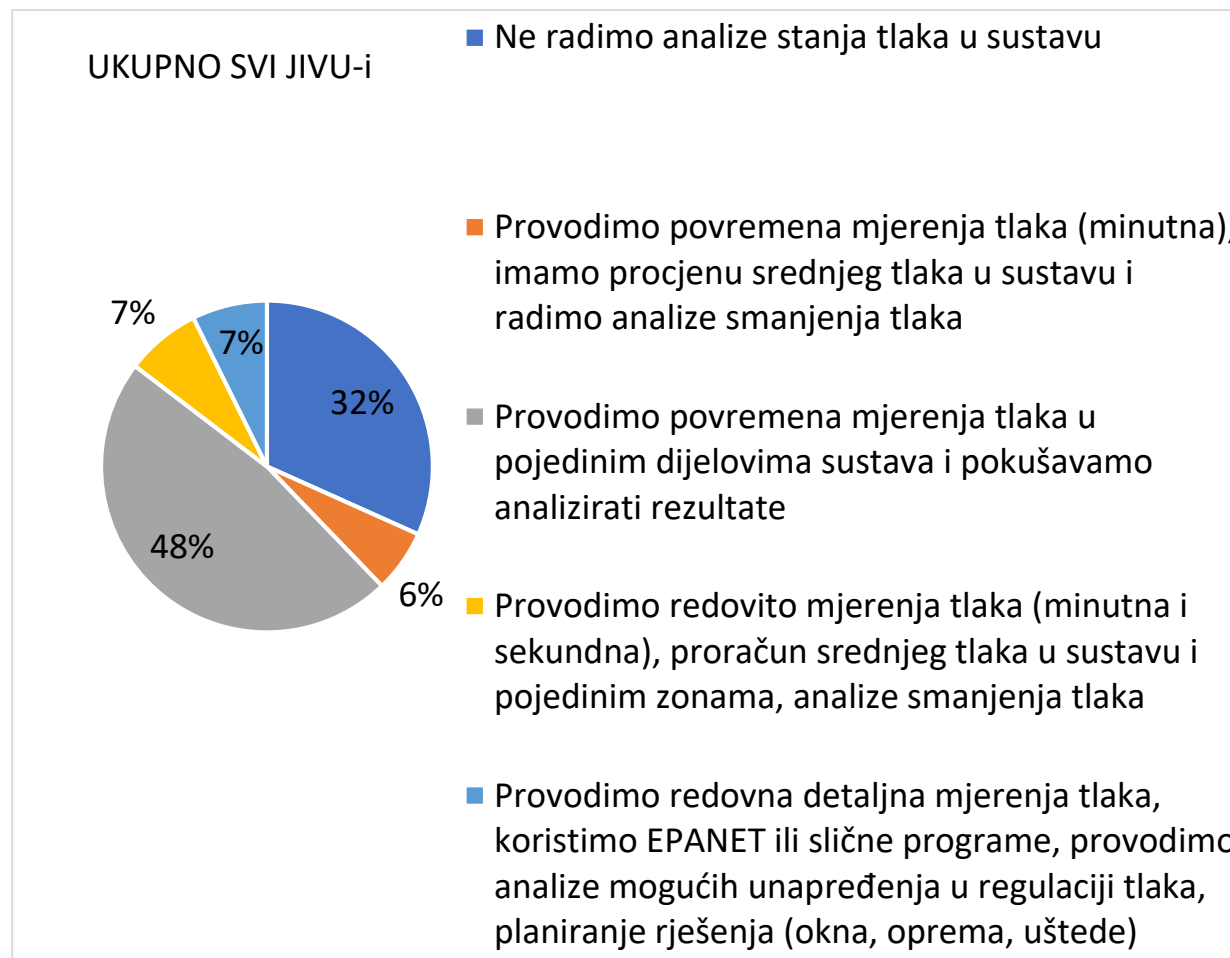
2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (15)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

- 80% JIVU-a ne provodi analizu tlaka u sustavu ili povremeno vrši mjerenje tlaka i tek pokušava raditi analizu (I. klaster provodi povremena mjerenja tlaka u pojedinim dijelovima sustava i pokušava analizirati rezultate)

Način provođenja analize potencijala za upravljanje tlakom u sustavu

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (16)

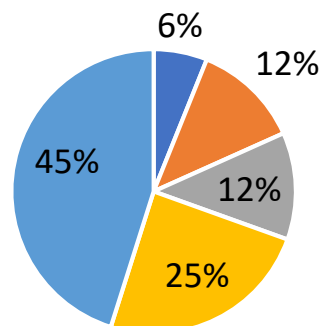
Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

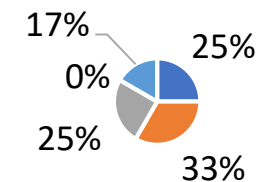
- 70% JIVU-a ili nema posebne odjele (timove) za aktivnu kontrolu curenja ili imaju takav tim ali su ti ljudi angažirani i na ostalim poslovima unutar JIVU-a

Način organizacije rada u tvrtki

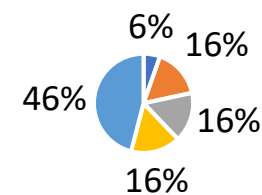
UKUPNO SVI JIVU-i

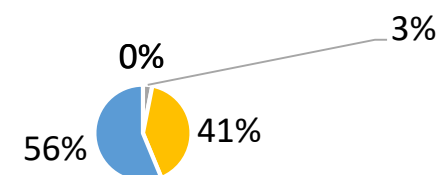
- Imamo odjel za kontrolu neprihodovane vode (stvarni i prividni gubici vode), radimo analize i izvješća ali nema posebne
- Imamo odjel za kontrolu neprihodovane vode, radimo analize i izvješća i postoji koordinacije sa upravom (direktorom) – redovni sastanci
- Imamo tim samo za poslove traženja curenja, ali ovi ljudi ne rade posebne analize i izvješća
- Nema posebnog odjela (tim) za aktivnosti kontrole neprihodovane vode
- Postoji tim (čovjek) za poslove traženja curenja, ali isti ljudi obavljaju po potrebi i druge poslove

II. KLASTER

III. KLASTER

IV. KLASTER

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (17)

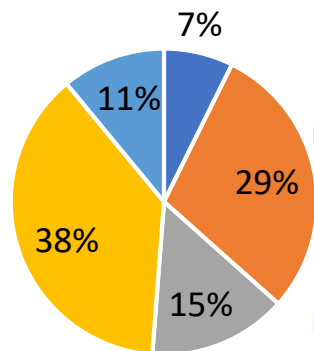
Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

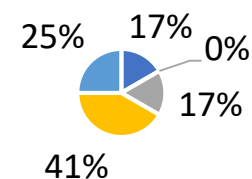
- 67% JIVU-a ne donosi planove za aktivnu kontrolu curenja ili te planove donosi, ali ne vrši izvještavanje o provedenim aktivnostima na smanjivanju gubitaka

Način planiranja i provedbe programa kontrole vodnih gubitaka

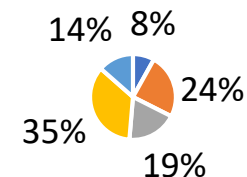
UKUPNO SVI JIVU-i

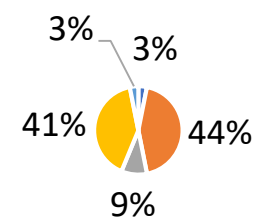
- Imamo višegodišnju strategiju aktivnosti s procjenom ciljeva, na temelju koje planiramo godišnje aktivnosti, radimo izvješća sa rezultatima i radi se redovni godišnji vanjski audit
- Ne radimo planove niti izvješća o provedbi aktivnosti kontrole gubitaka vode
- Radimo planove provedbe godišnjih aktivnosti u kontroli gubitaka vode i rade se posebna izvješća o rezultatima
- Radimo planove provedbe godišnjih aktivnosti u kontroli gubitaka vode, ali se ne rade posebna izvješća o rezultatima
- Radimo planove provedbe godišnjih aktivnosti u kontroli gubitaka vode, određujemo ciljeve i rade se posebna izvješća o rezultatima i uspješnosti

II. KLASTER

III. KLASTER

IV. KLASTER

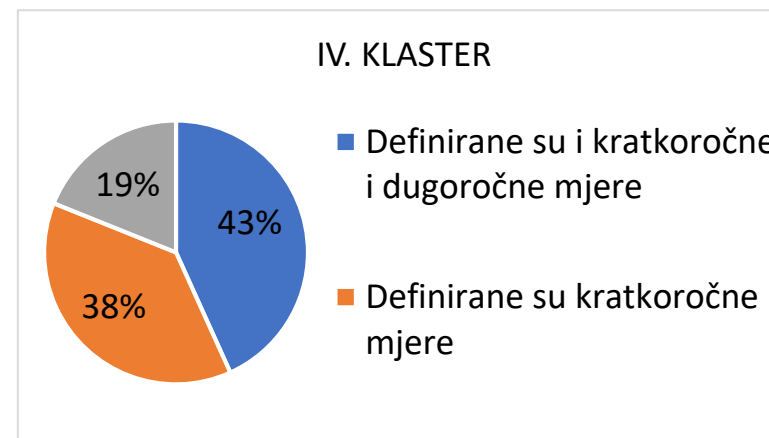
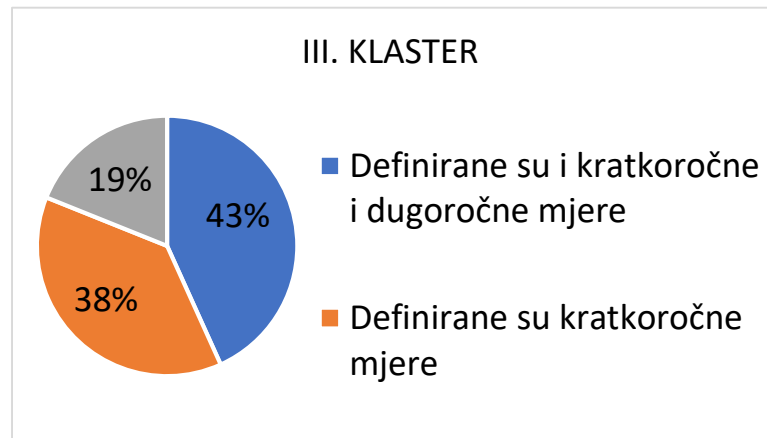
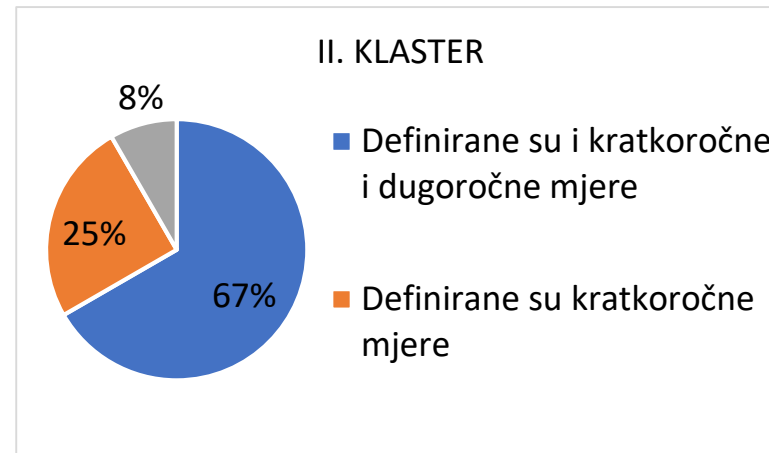
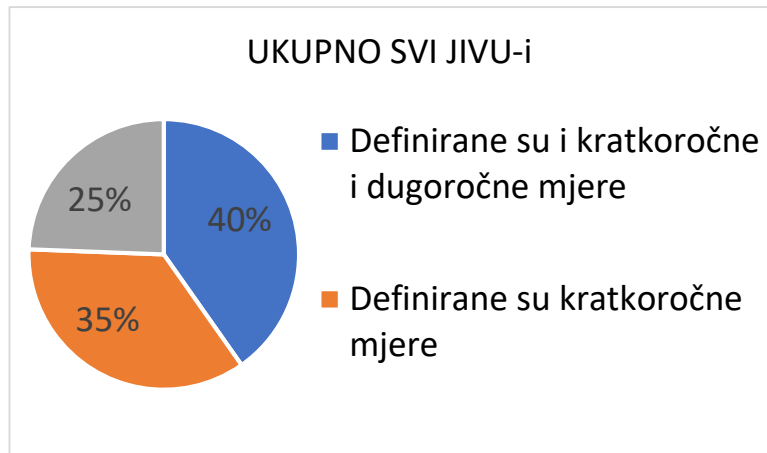
Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (18)

Tehnički kapaciteti JIVU-a za procjenu i smanjenje vodnih gubitaka

Ljudski resursi

- Za 25% JIVU-a još uvijek niti kratkoročne niti dugoročne mjere smanjivanja vodnih gubitaka nisu planirane (I. klaster ima definirane i kratkoročne i dugoročne mjere)

Definiranje kratkoročnih i dugoročnih mjera unaprijeđenja

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (19)

Sadašnja razina gubitaka vode, potencijala i rizika budućih gubitaka vode

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

Financijska
sposobnost
JIVU-a

Tehnička
sposobnost
JIVU-a

**UČINKOVITOST
UPRAVLJANJA VODNIM
GUBITCIMA U RH**

Organizacijska
sposobnost
JIVU-a

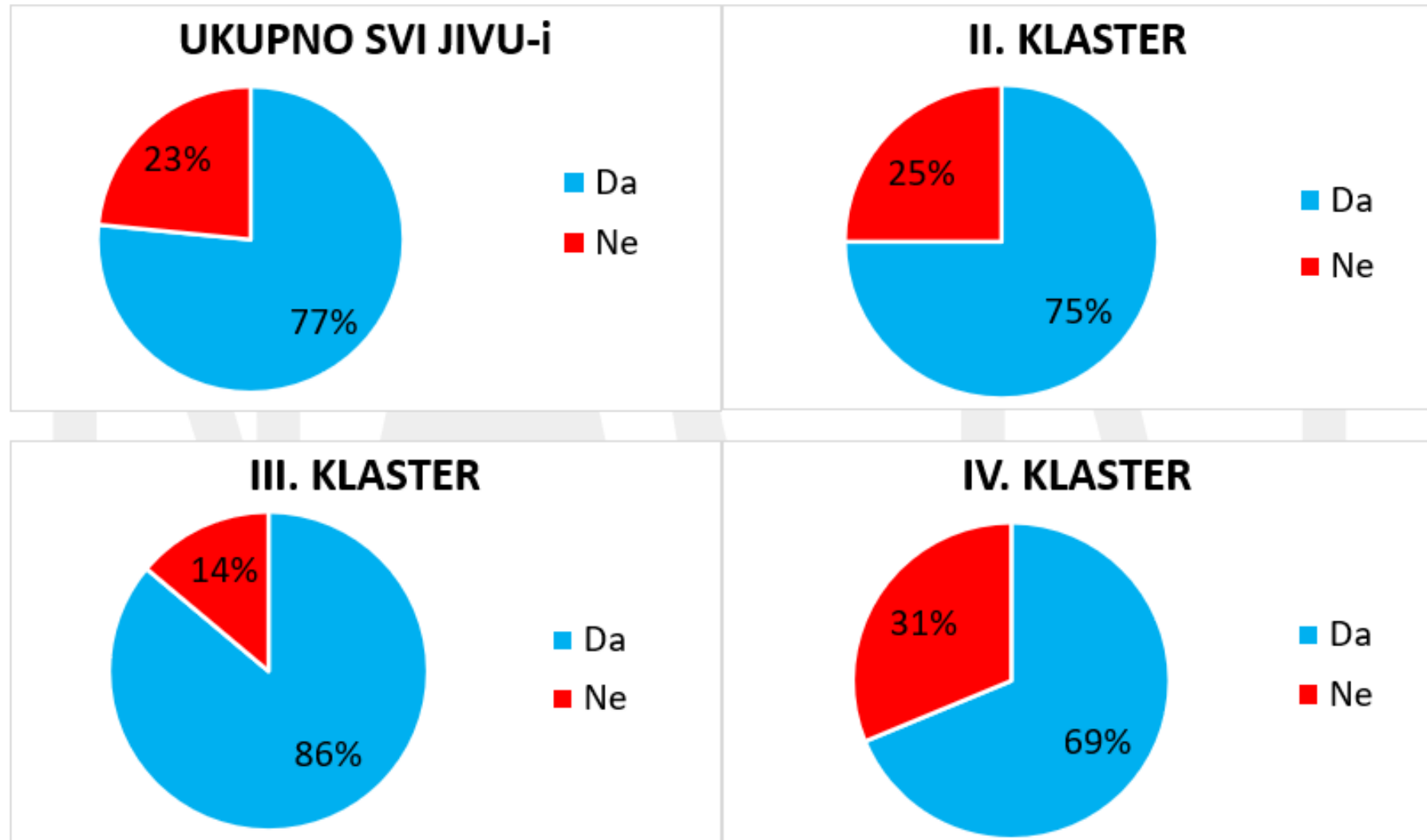
Kadrovska
sposobnost JIVU-a

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (20)

Bilanca vode

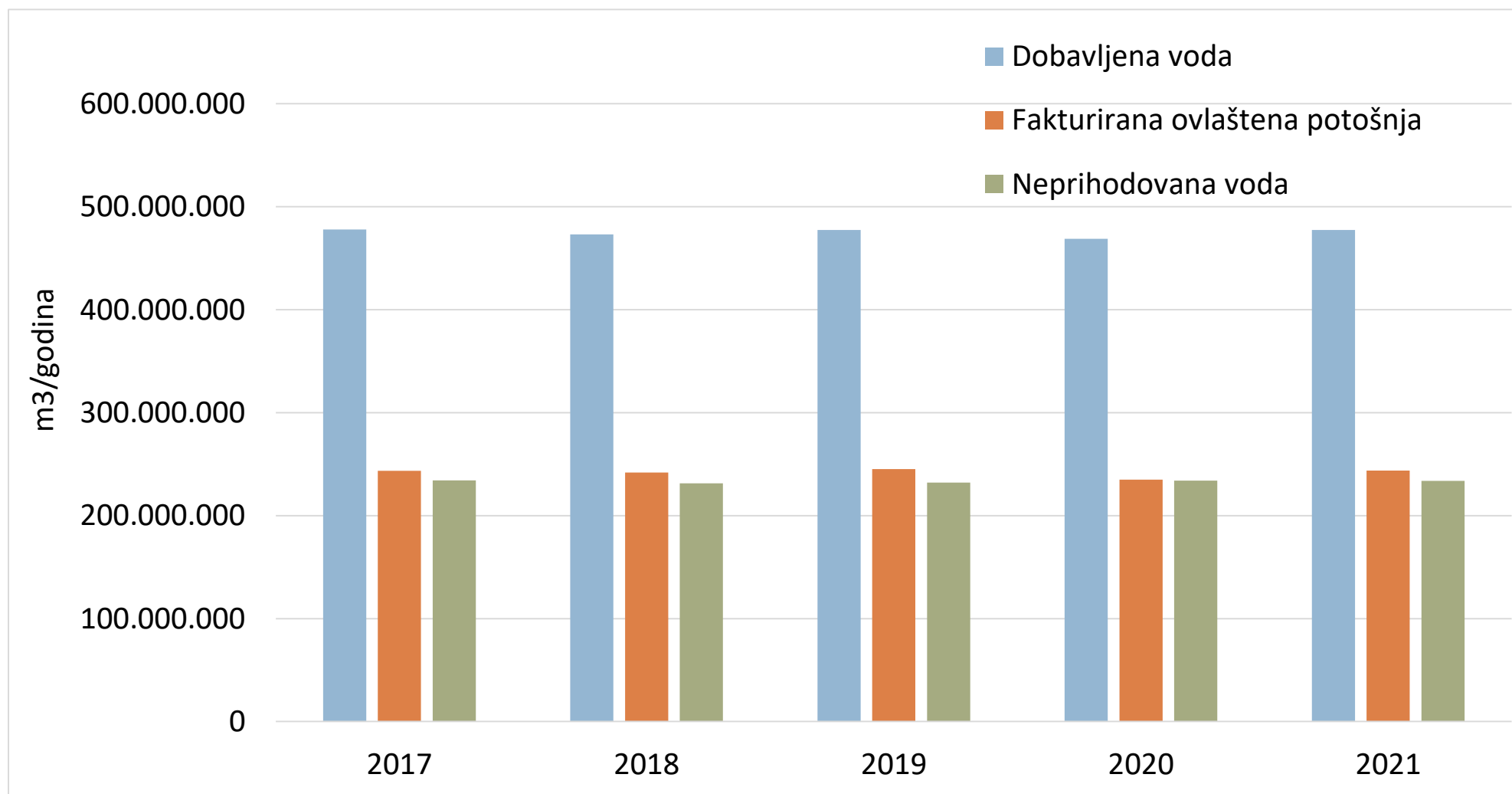
Izrađuju li JIVU-i samostalno jednostavnu bilancu vode na godišnjoj razini?

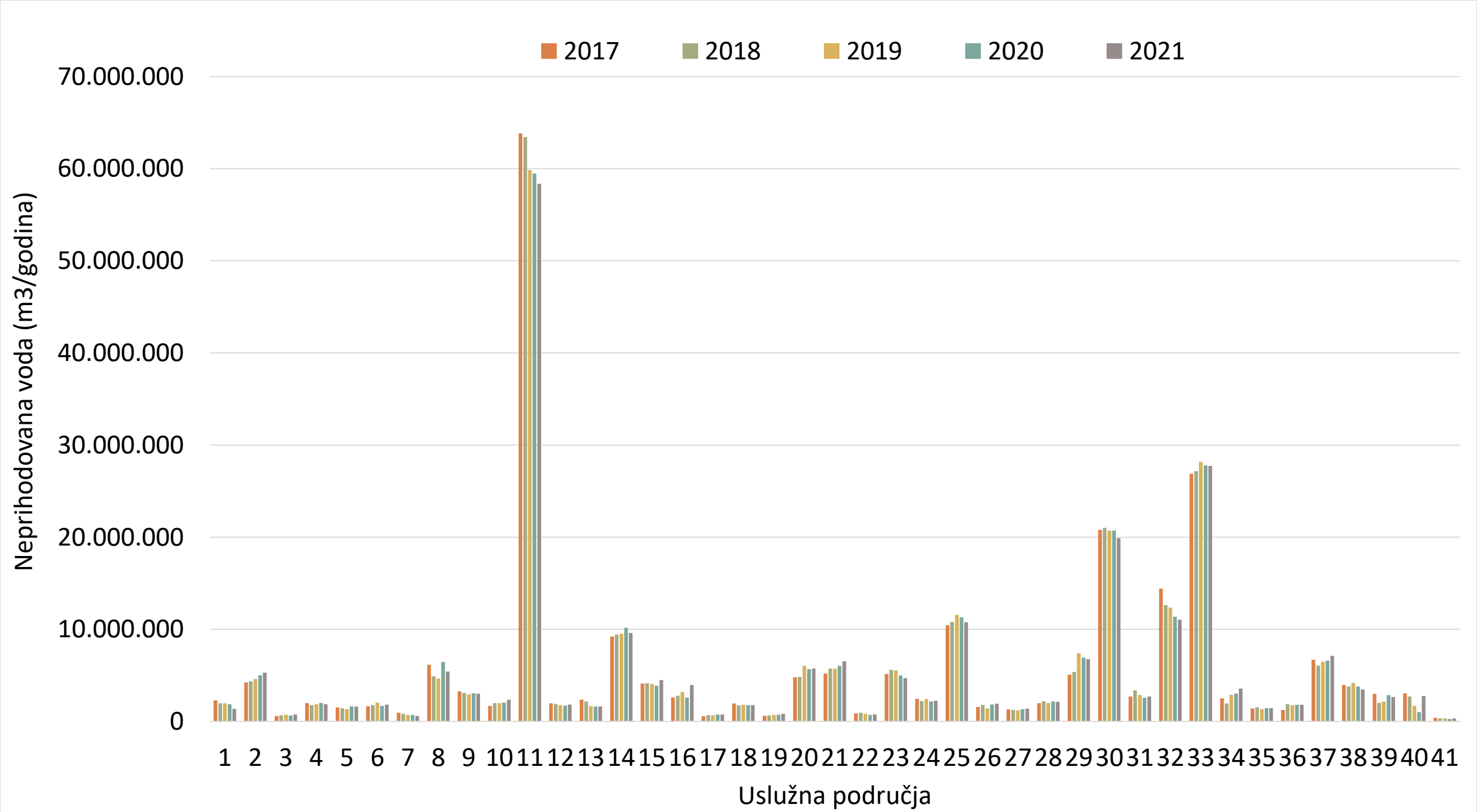

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (21)

Bilanca vode

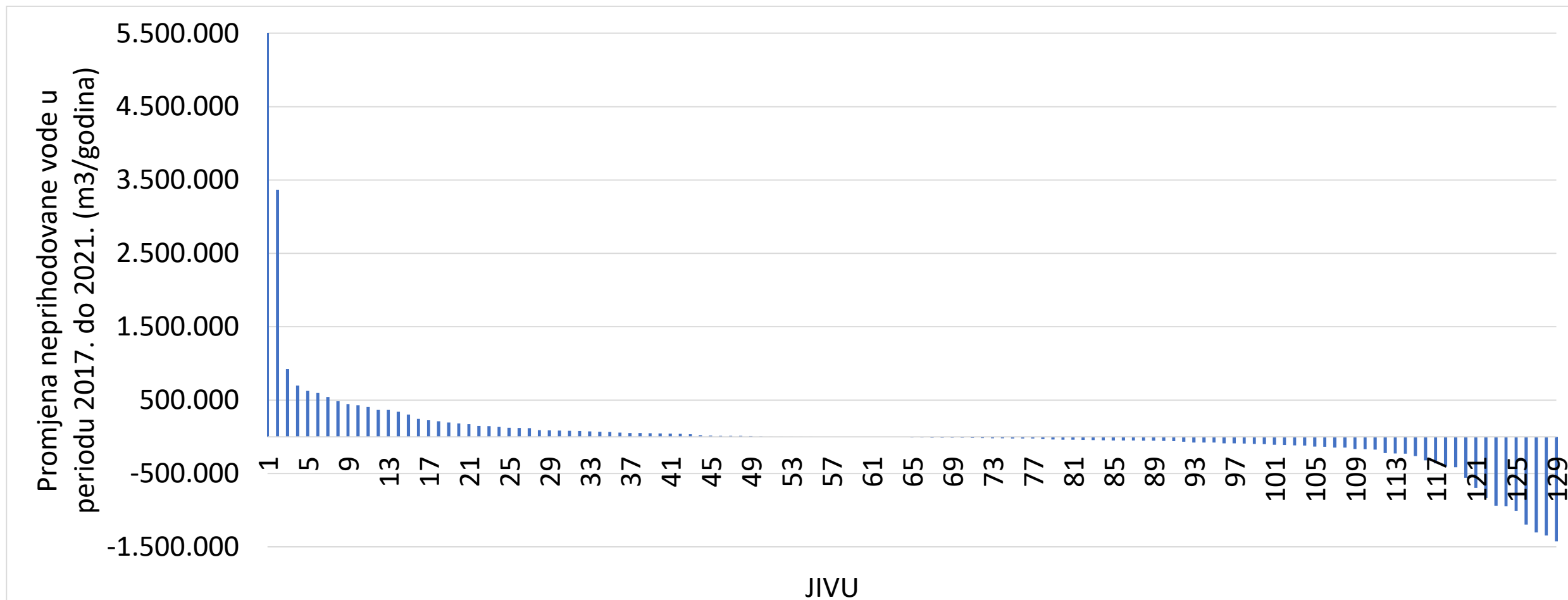

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (22)

Neprihodovana voda

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (23)

PRIMJER:

Količina zahvaćene vode u prethodnoj godini	1.000.000 m ³ /godina
Količina fakturirane u prethodnoj godini	600.000 m ³ /godina
Količina neprihodovane vode u prethodnoj godini	400.000 m ³ /godina (40%)

Smanjenje količine faktur. vode u tekućoj god.	70.000 m ³ /godina
Količina fakturirane vode u tekućoj godini	530.000 m ³ /godina
Smanjenje količine neprih. vode u tekućoj god.	50.000 m ³ /godina
Količina neprih. vode u tekućoj godini	350.000 m ³ /godina (40%)
Količina zahvaćene vode u tekućoj godini	880.000 m ³ /godina

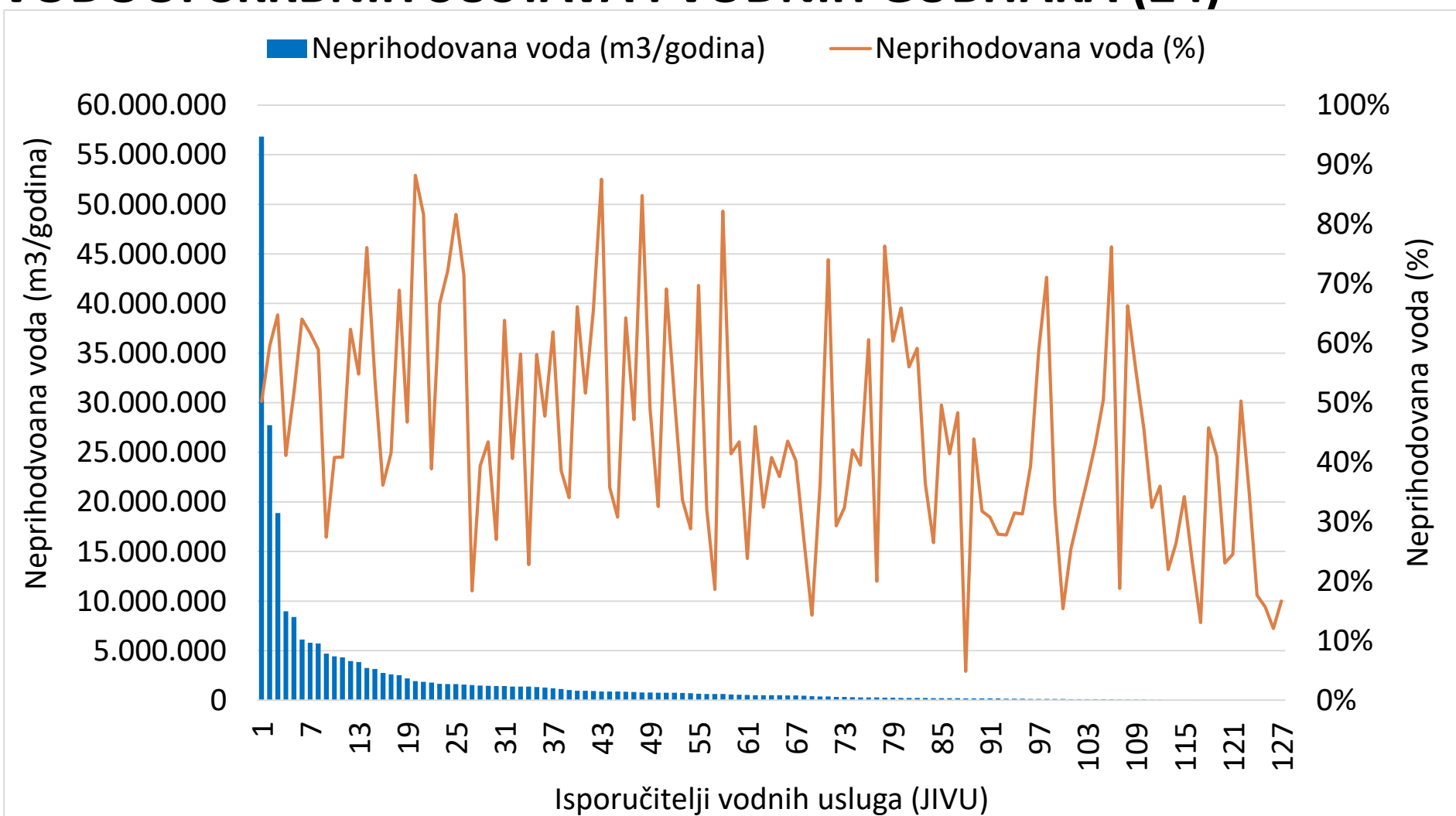
**ISKAZIVANJE VODNIH GUBITAKA KAO %
NEPRIHODOVANE VODE**

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (24)

Neprihodovana voda

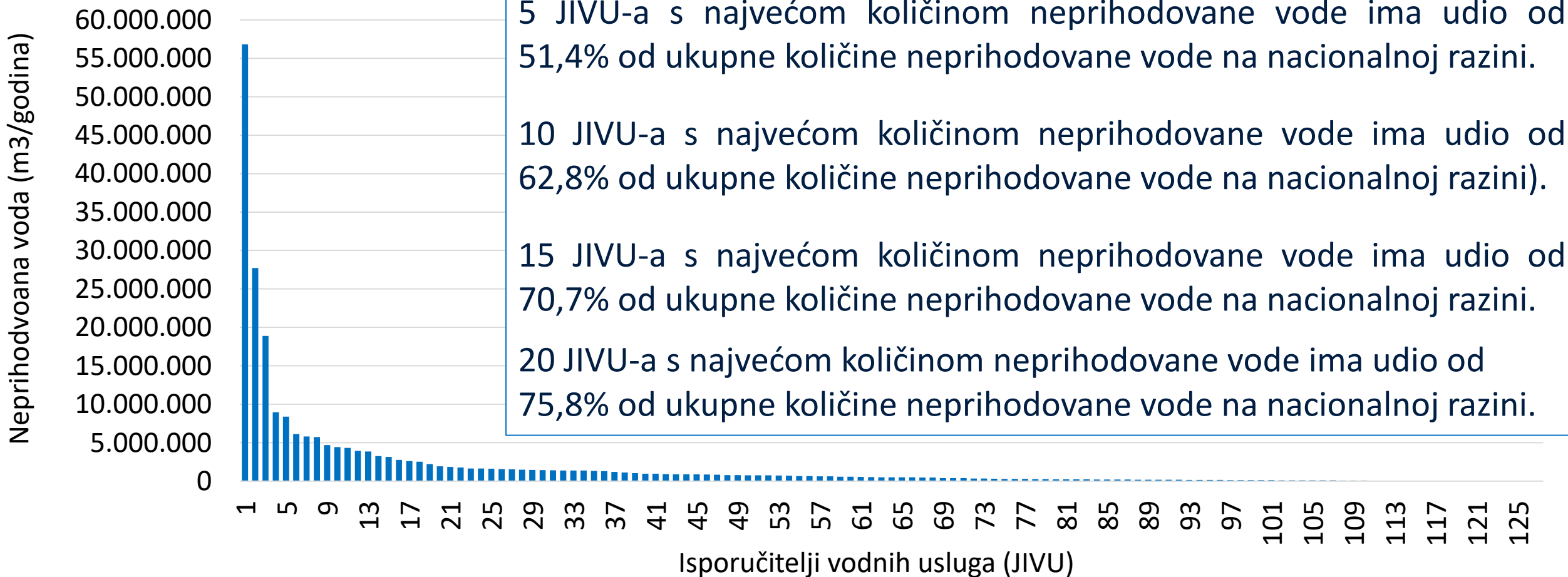
prosjek RH 49%

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (25)

Neprihodovana voda – **prosjeak RH 49%**

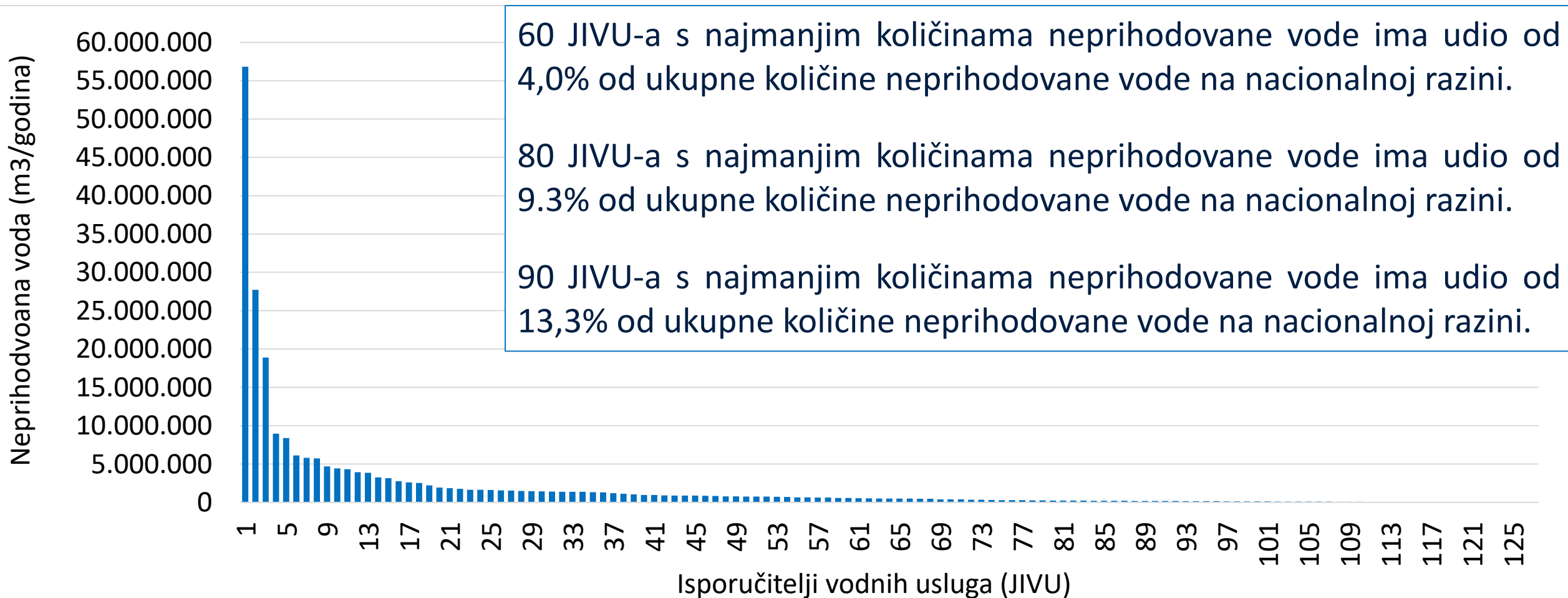

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (26)

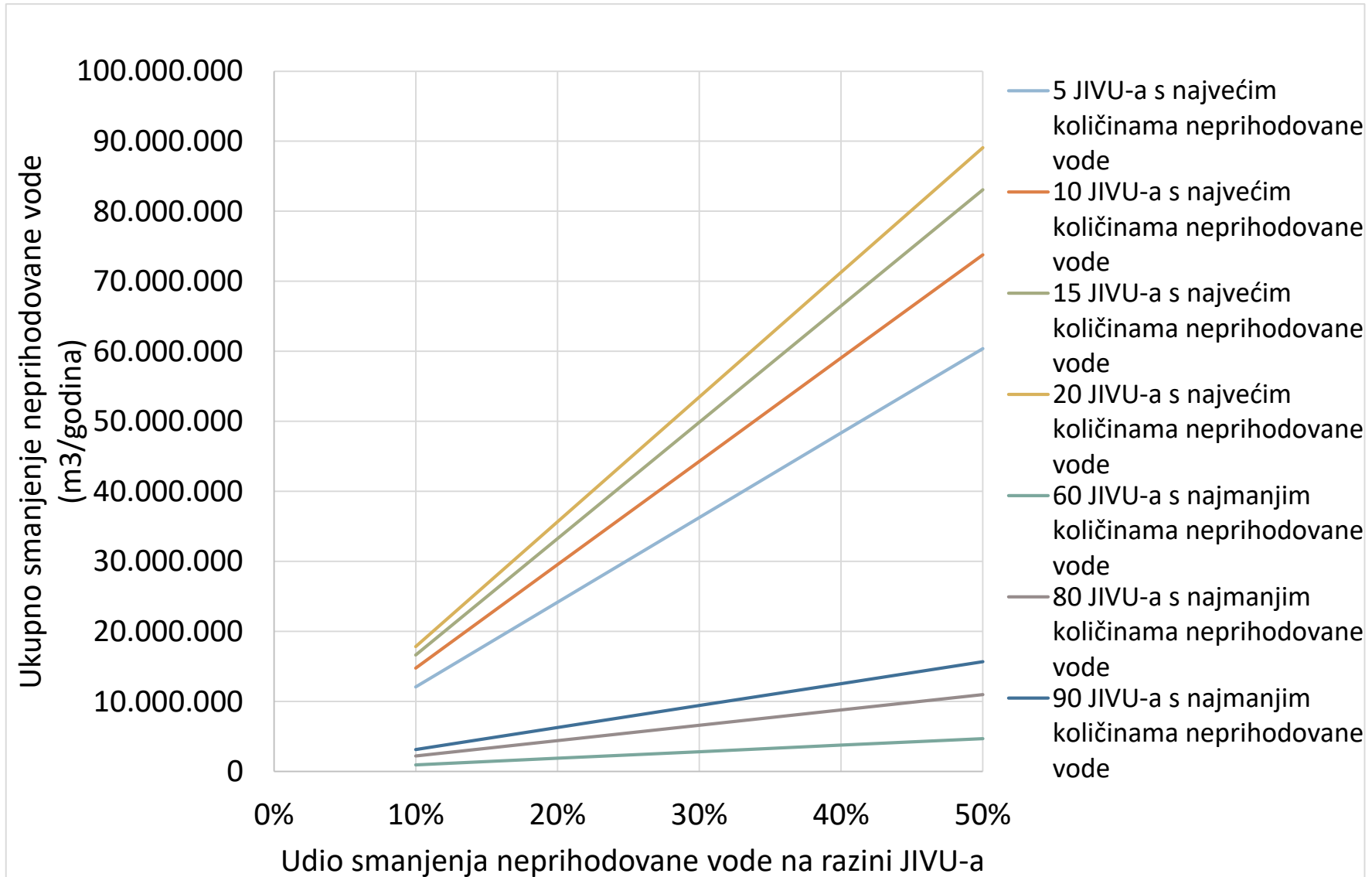
Neprihodovana voda – **prosjek RH 49%**

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (27)

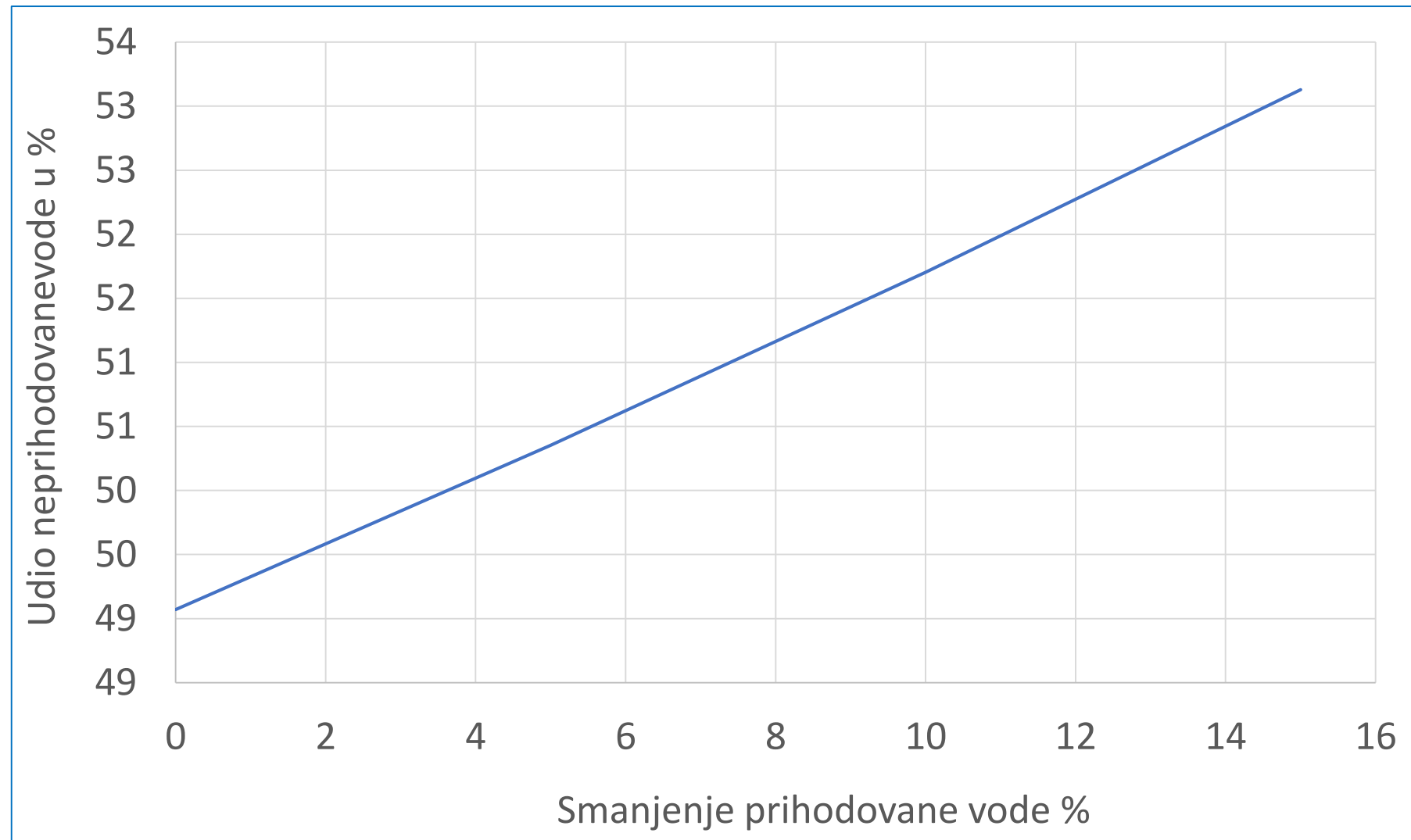
Neprihodovana voda

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (28)

Osjetljivost promjene
udjela neprihodovane
vode o promjenama
prihodovane vode na
nacionalnoj razini

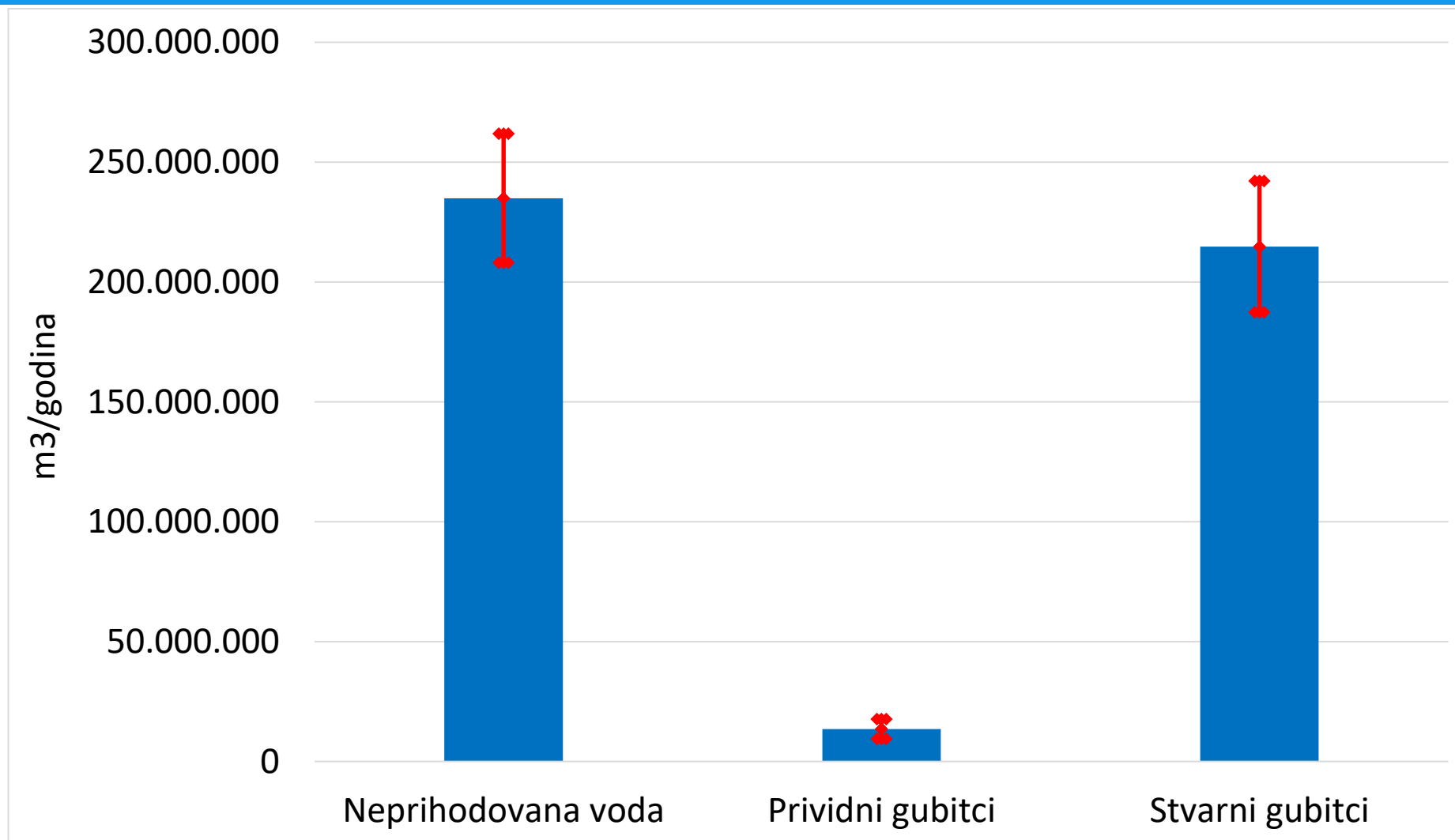

Količina vode iz vlastitih izvora	Količina vode koja ulazi u sustav (s ispravljenim poznatim pogreškama u mjerenjima)	Isporučena voda				Fakturirana isporučena voda
479,123,913		43,154,197				
Preuzeta voda	521,977,620	Dobavljena voda	Ovlaštena potrošnja	Fakturirana ovlaštena potrošnja	Prihodovana voda	Fakturirana mjerena potrošnja
				243,865,747	243,865,747	Fakturirana nemjerena potrošnja
42,853,707		478,823,423	Vodni gubitci	Nefakturirana ovlaštena potrošnja	Neprihodovana voda	Nefakturirana mjerena potrošnja
				6,634,086		Nefakturirana nemjerena potrošnja
				13,577,145		Neovlaštena potrošnja
				228,323,591		7,051,613
				Stvarni gubitci		Netočnost vodomjera potrošača (i pogreške u obradi podataka)
214,746,446	6,525,532					
					234,957,677	Curenja na cjevovodima
						Preljevanja i curenja iz vodospremnika
						Curenja na kućnim priključcima do vodomjera

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (29)

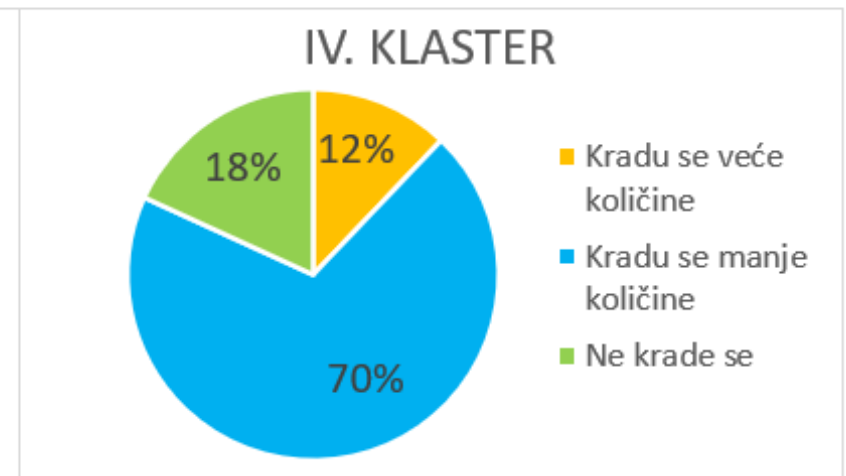
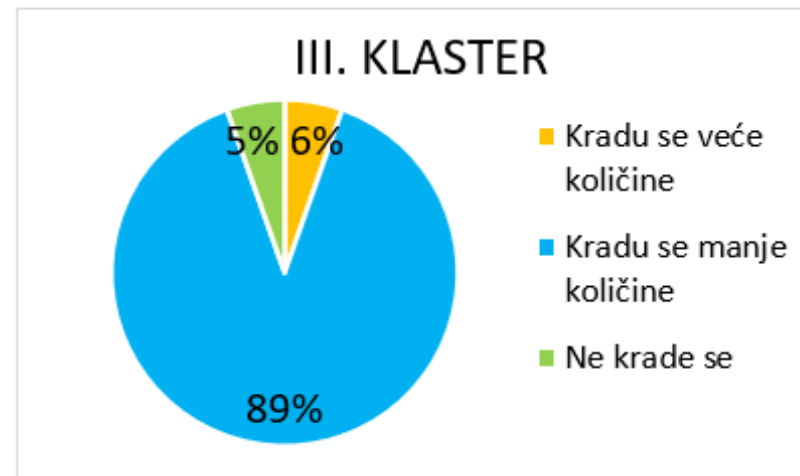
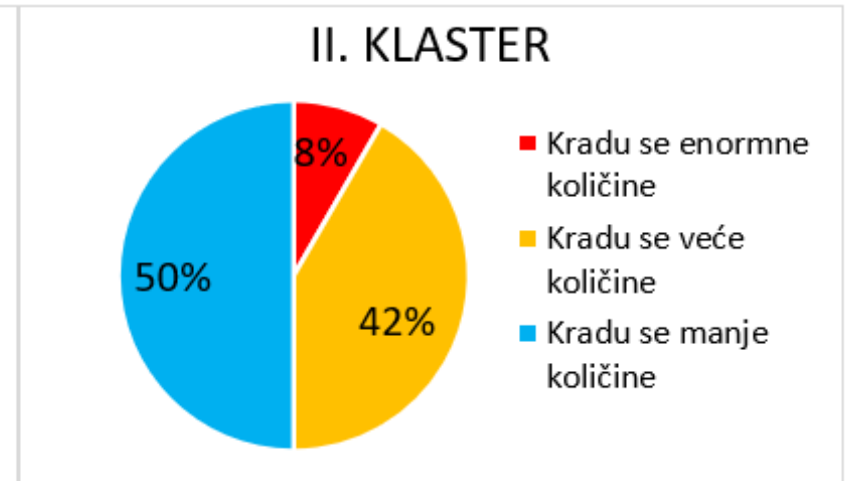
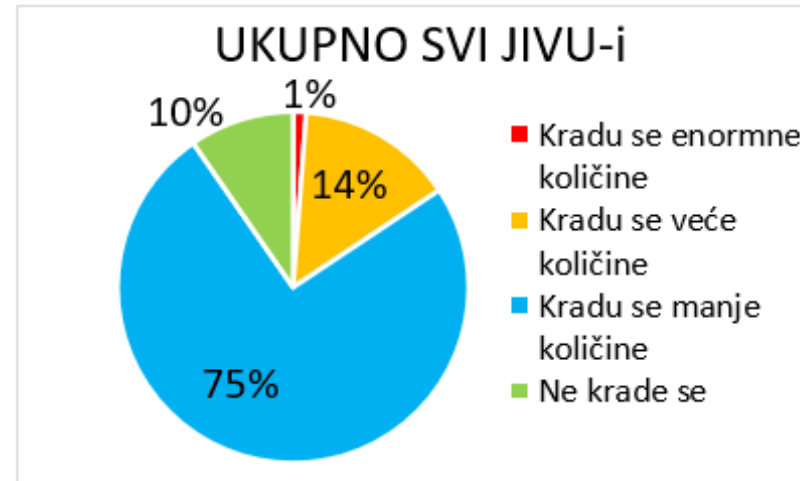
Analiza 95%-tne
pouzdanosti izračuna
komponenti bilance vode
na razini Republike
Hrvatske

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (30)

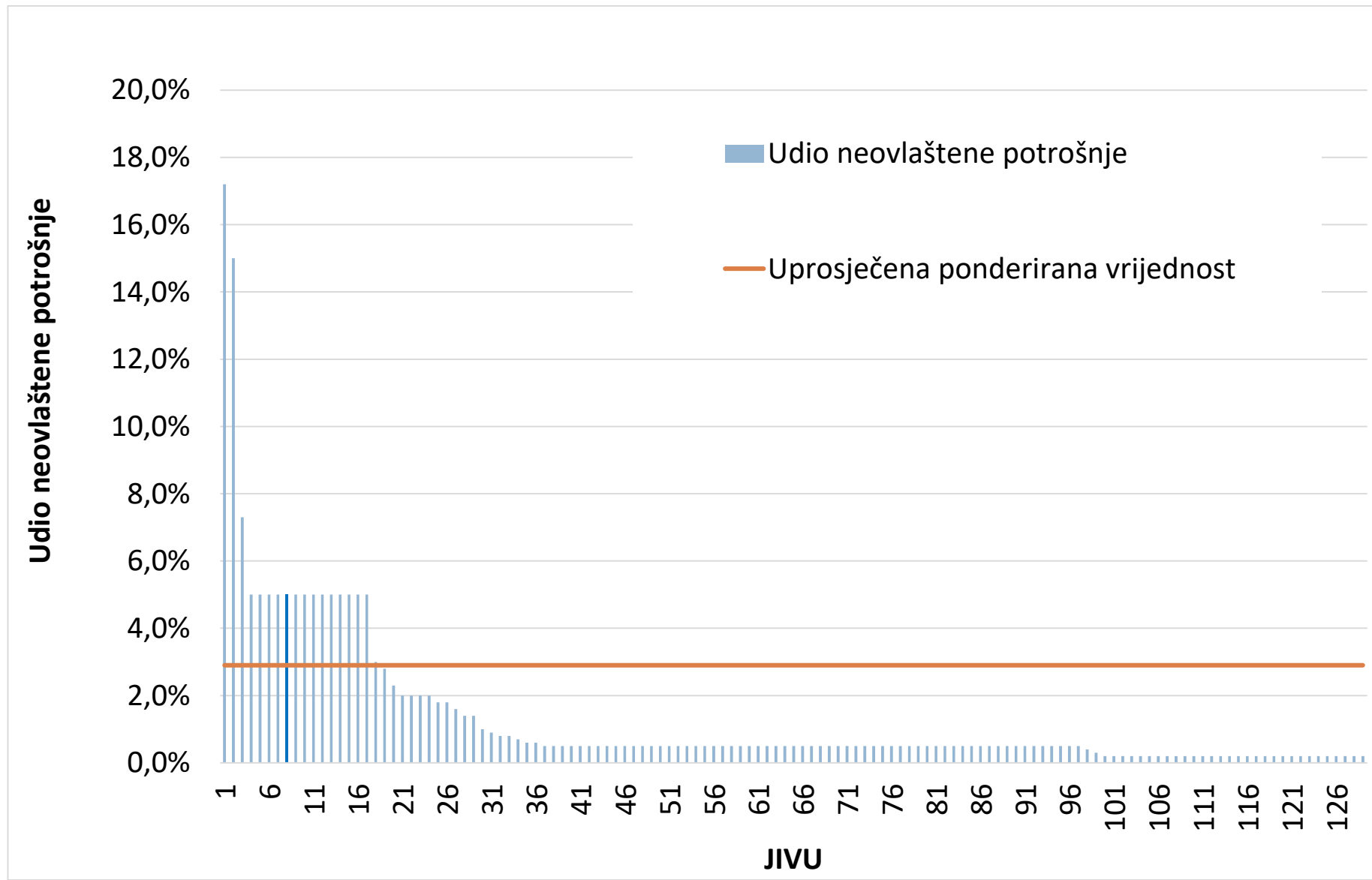
Ocjena intenziteta krađe vode u sustavu od strane pojedinih JIVU-a na nacionalnoj razini i po klasterima

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (31)

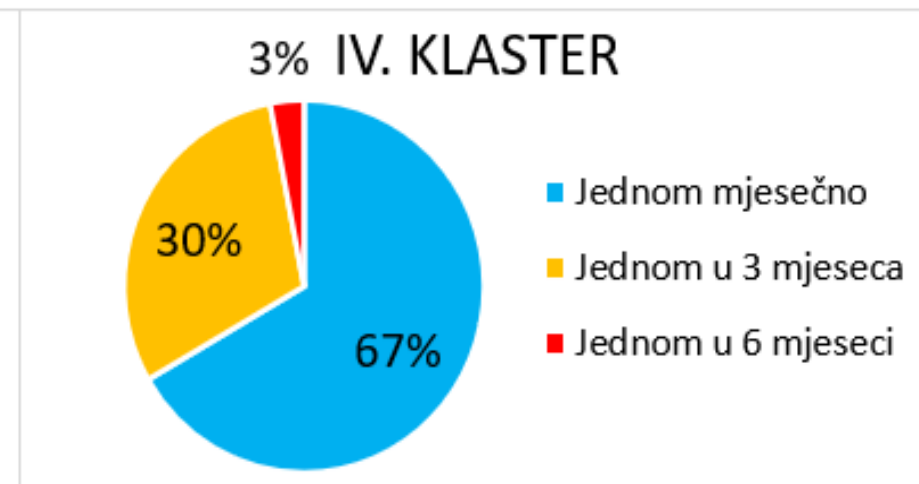
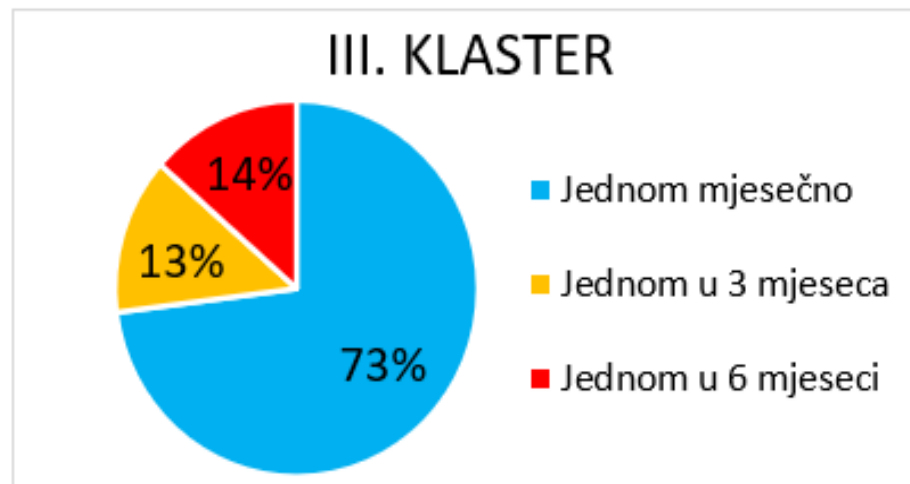
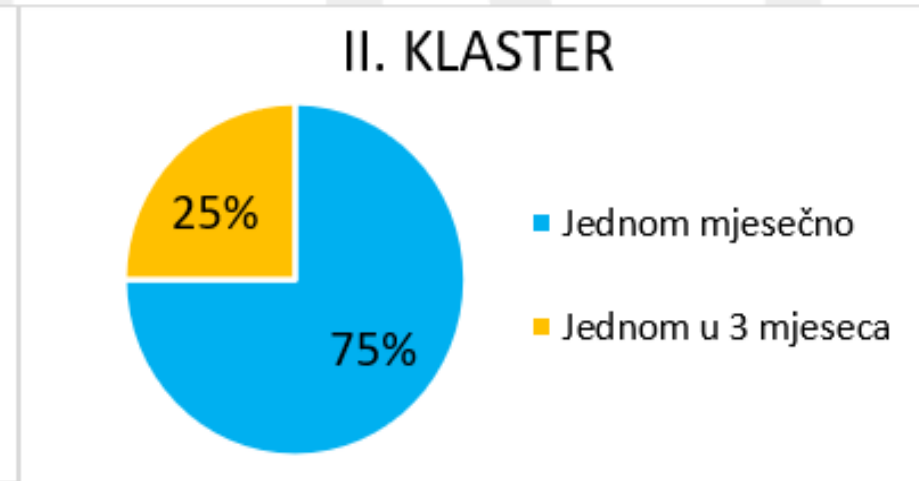
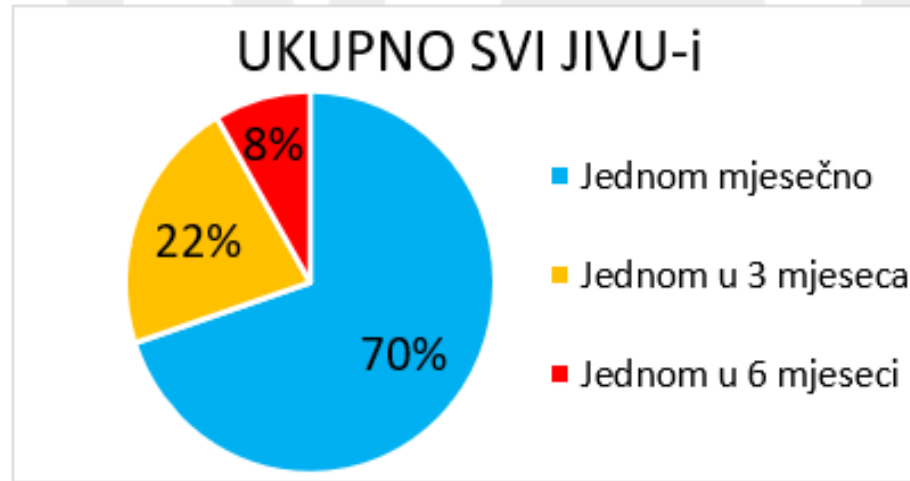
Udio 'Neovlaštene
potrošnje' u odnosu na
'Fakturiranu ovlaštenu
potrošnju' po JIVU-ima

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (32)

Učestalost očitavanja vodomjera od strane pojedinih JIVU-a na nacionalnoj razini i po klasterima

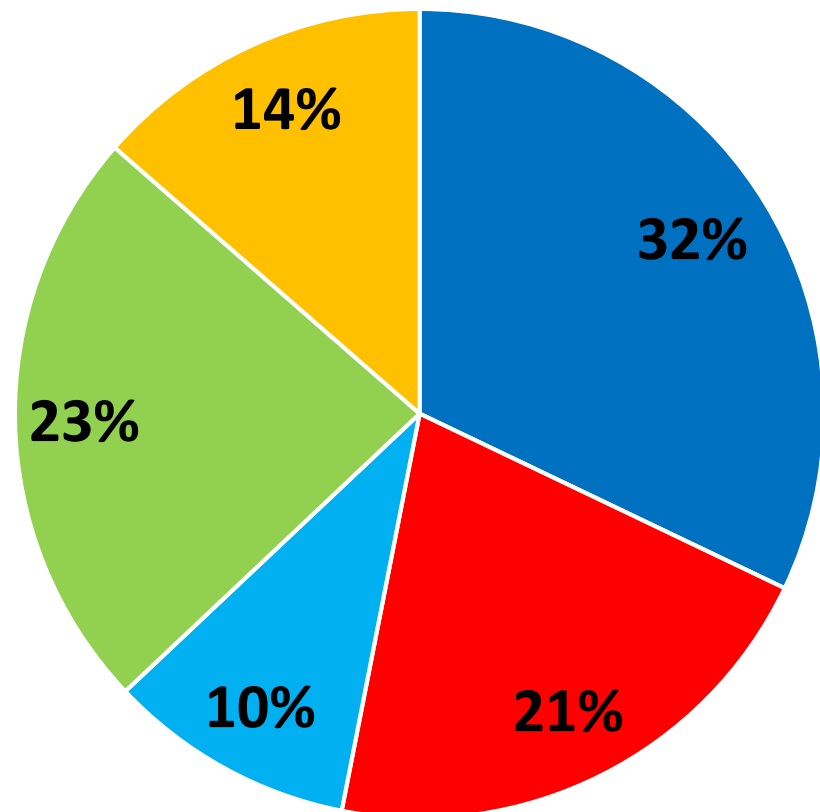

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (33)

Način kontrole očitavanja
vodomjera od strane
pojedinih JIVU-a na
nacionalnoj razini

UKUPNO SVI JIVU-i

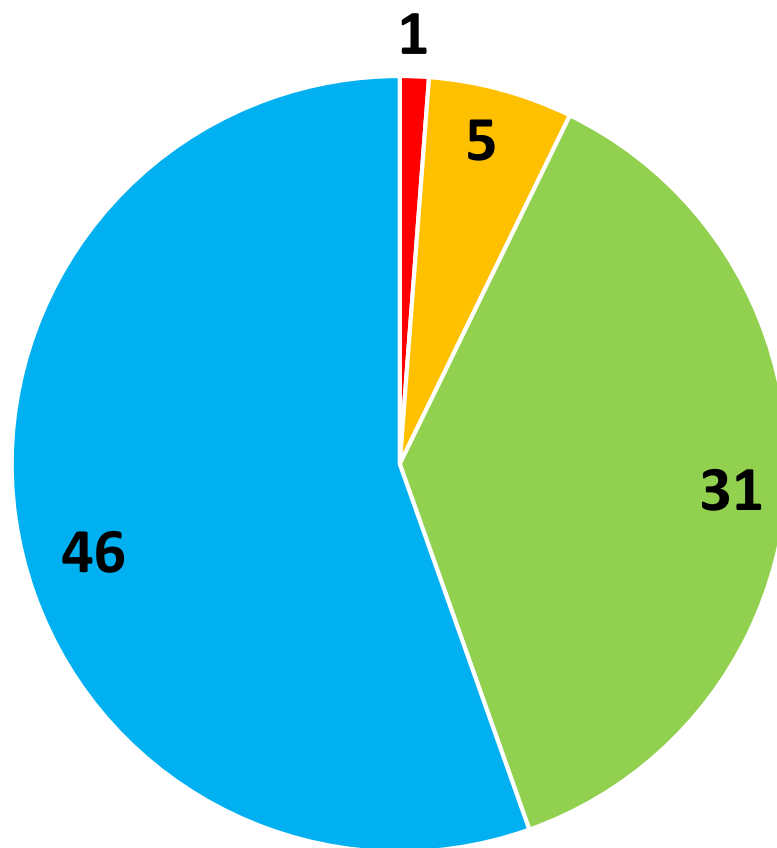
- Koristimo ručne/daljinske čitače vodomjera u cjelokupnom sustavu i kontrolira se rad ljudi na očitavanjima i obradi podataka
- Nemamo program kontrole rada ljudi za očitavanja vodomjera
- Redovito provodimo rotacije ljudi koji rade na očitavanjima vodomjera, radimo slučajne provjere, uvodimo daljinsko očitavanje vodomjera
- Redovito provodimo rotacije ljudi koji rade na ručnim očitavanjima vodomjera
- Vršimo rotacije ljudi za ručna očitavanja samo ukoliko posumnjamo na netočnosti

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (34)

Praksa vezana uz zamjenu vodomjera i starost vodomjera od strane pojedinih JIVU-a na nacionalnoj razini

UKUPNO SVI JIVU-i

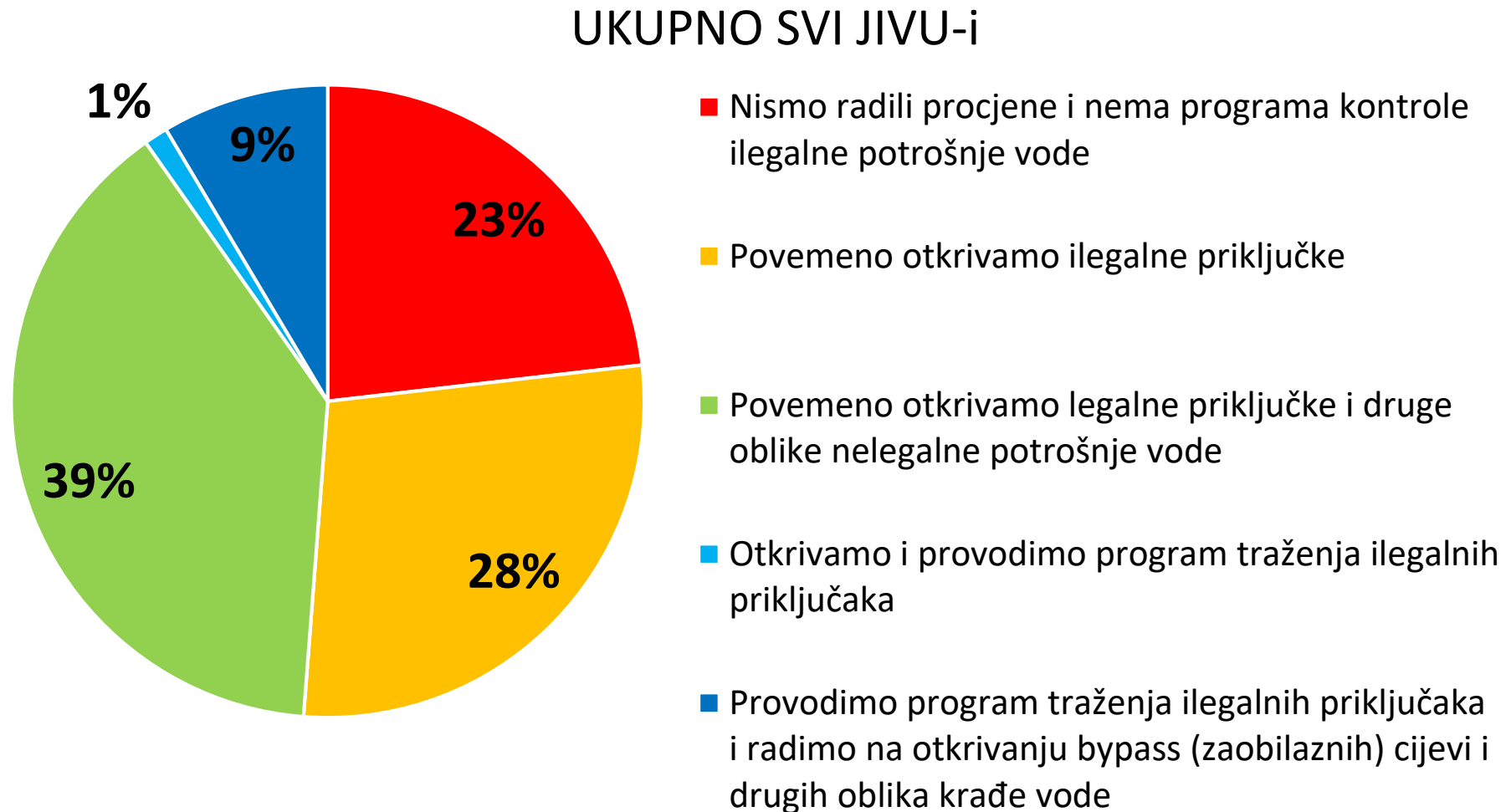

- Mnogi vodomjeri korisnika su stariji od 10 godina i nemamo program redovne izmjene vodomjera
- Mijenjamo samo vodomjere koji su očigledno neispravni
- Imamo program redovne izmjene vodomjera, ali ne uspijevamo provesti izmjenu u rokovima i ima veći broj vodomjera koji su stariji od 5 godina
- Provodimo program izmjene vodomjera i redovno se mijenjaju (umjeravaju) svi vodomjeri u roku 5 godina ili kraće

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (35)

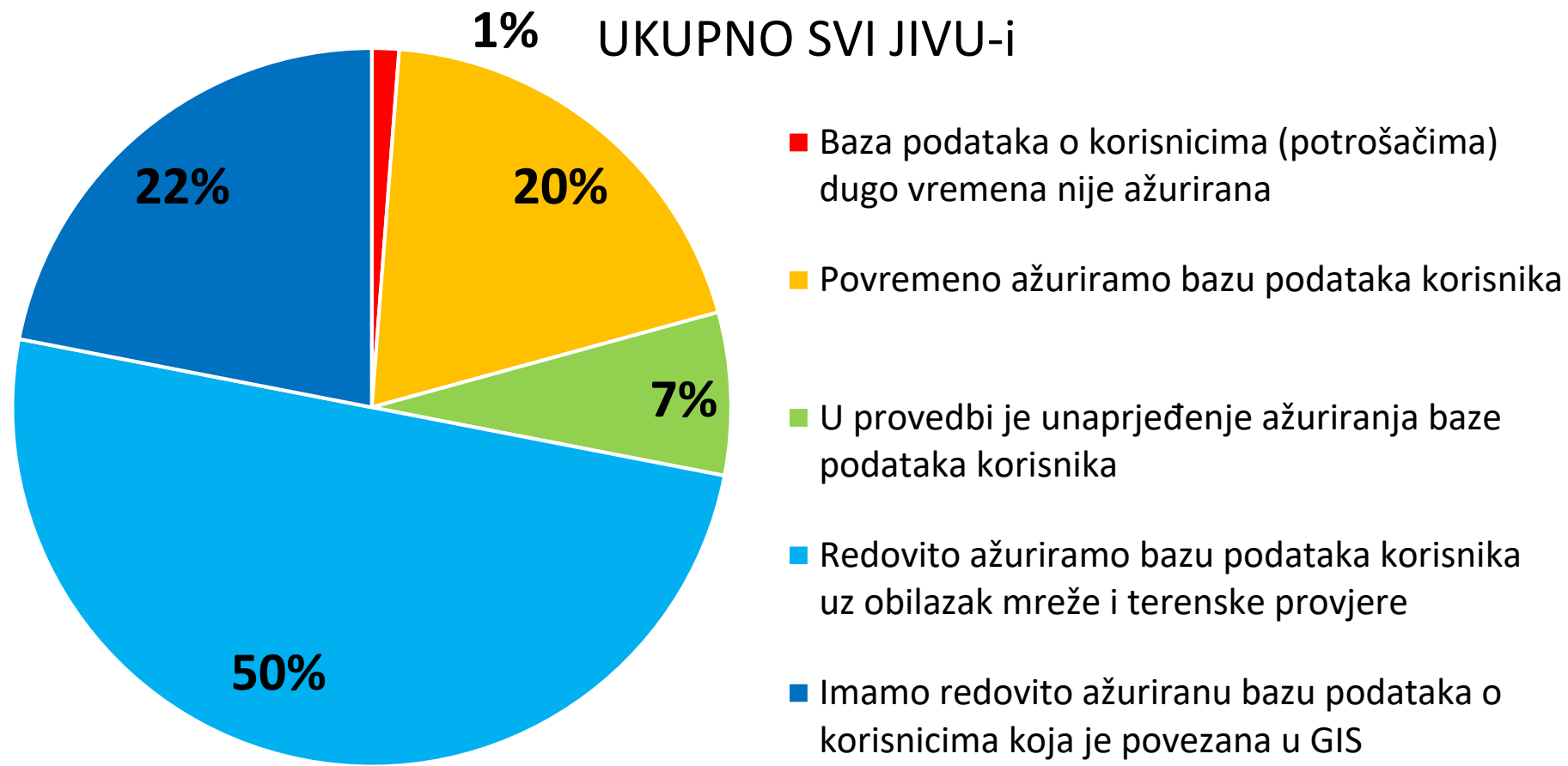
Način kontrole ilegalnih
priključaka od strane
pojedinih JIVU-a na
nacionalnoj razini

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (36)

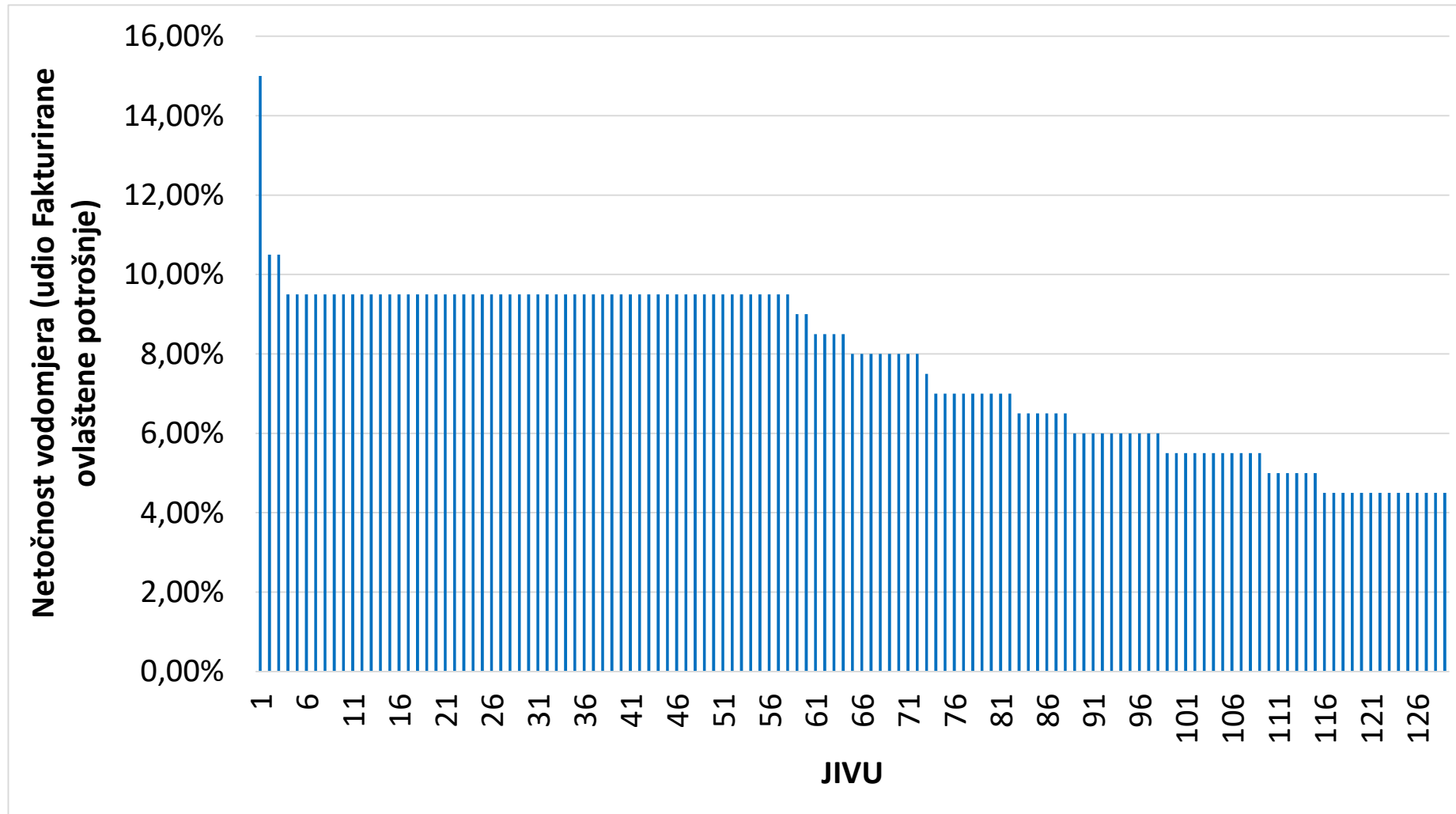
Način upravljanja bazom
podataka o potrošačima
od strane pojedinih JIVU-a
na nacionalnoj razini

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (37)

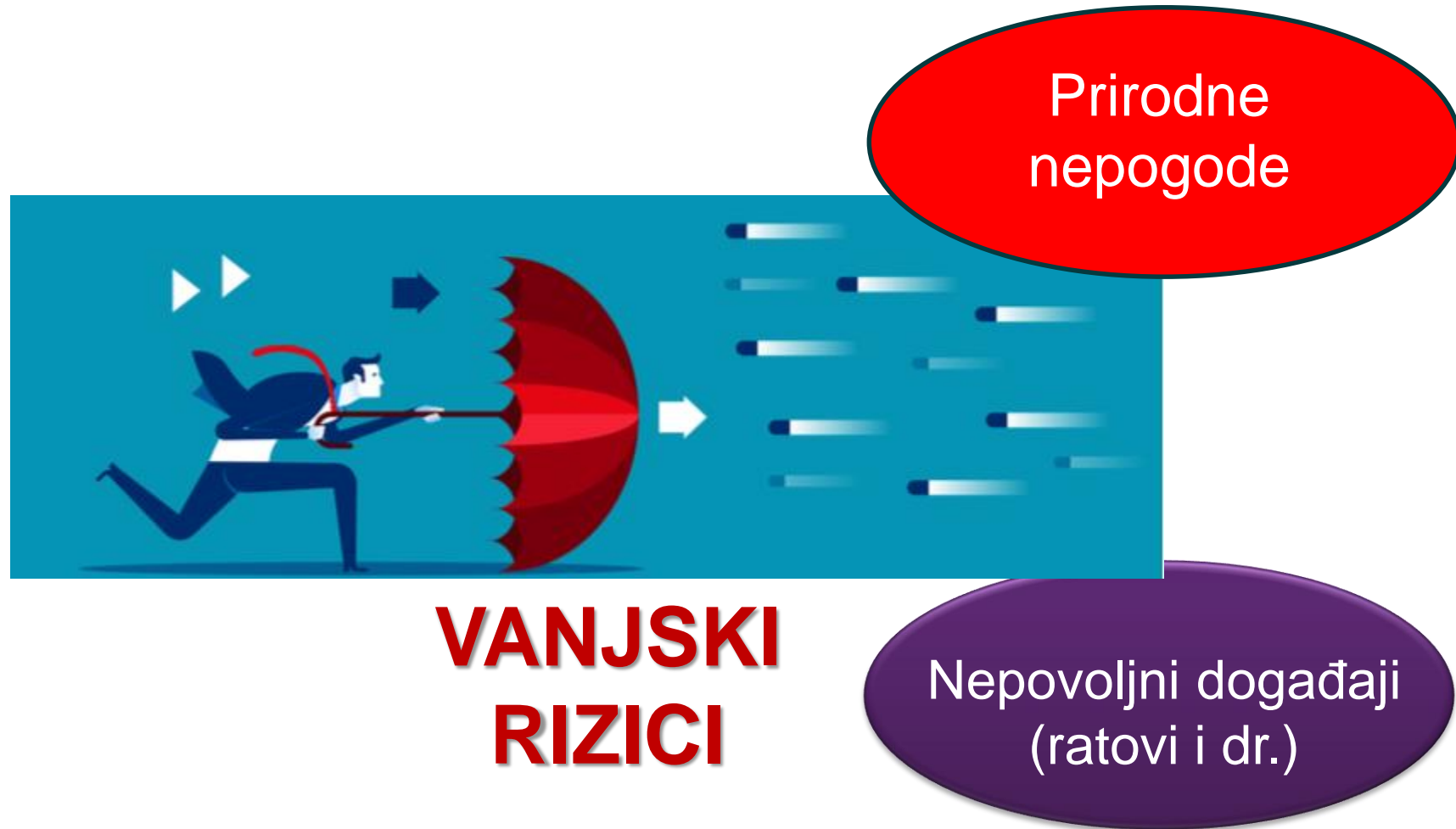
Netočnost vodomjera kao
udio Fakturirane
ovlaštene potrošnje

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (38)

Pregled nalaza postojeće dokumentacije

Županijski
planovi
vodoopskrbe

Nacionalni program
smanjenja vodnih
gubitaka

Koncepcijska
rješenja
vodoopskrbe

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

2. POSTOJEĆE STANJE VODOOPSKRBNIH SUSTAVA I VODNIH GUBITAKA (39)

Koncepcijska rješenja

Koristi

1. Snimak postojećeg stanja
2. Mjerenja protoka i tlaka
3. Prostorna i količinska raspodjela gubitaka
4. Uočavanje problema u načinu upravljanja sustavom
5. Definiranje mjera unapređenja s ekonomskim analizama (hidraulička optimizacija sustava, prijedlog uspostave PMA zona, DMA zona, NUS-a)
6. Istovremeno smanjenje vodnih gubitaka (npr. Varaždin, Ogulin, Zagreb, Bjelovar i dr.)

Aktivnost 1 – Polazna ocjena stanja

NACIONALNI PROGRAM SMANJENJA VODNIH GUBITAKA

MJERA 'M'
(ugradnja mjerača
protoka)

MJERA 'C'
(sanacija/zamjena/
rekonstrukcija)

MJERA 'A'
(Konceptijska
rješenja)

MJERA 'B'
(realizacija mjera na
terenu)

PODRŠKA SMANJIVANJU GUBITAKA VODE U SKLOPU REFORME VODNOG SEKTORA

RASPRAVA

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana - stanje

- **Trenutno stanje razvoja Akcijskog plana (NLRAP-a):**
  - **Agregacija pozadinskih analize i pregleda trenutne situacije s gubicima vode (većina je prikazana u dokumentu Polaznoj ocjeni stanja)**
  - **Razrada i prezentiranje metodologije za smanjenje gubitaka vode i izrade bilance vode**
  - **Odabrane su mjere (oko 35 mjera, strukturiranih u 9 grupa: Mjere za poboljšanje podataka sustava, Mjere optimizacije sustava, Mjere uspostavljanja DMA zona, Mjere kontrole tlaka u sustavu i mjere upravljanja, Mjere aktivne kontrole curenja, Mjere za rješavanje prividnih gubitaka, Planiranje mjere obnove, Mjere institucionalnog jačanja, Mjere analize i izvješćivanja).**
  - **Ocjena kriterija za odabir mjera (troškovi, klimatske promjene, dostupnost izvora i/ili dodatnih količina, reformski paketi, osjetljivost mjera/rezultata, troškovna učinkovitost)**
  - **Raspodjela/prijedlog izvora financiranja**
  - **Plan provedbe**
  - **Praćenje rezultata**
  - **Rizici**

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (1)

NADLEŽNOST	BROJ	SKUPINA
MJERE JIVU-a	I.	Mjere unaprjeđenja podataka o sustavu
	II.	Mjere optimalizacije vodoopskrbnih sustava
	III.	Mjere podjele sustava u DMA zone
	IV.	Mjere kontrole i upravljanja tlakom u sustavu
	V.	Mjere aktivne kontrole curenja
	VI.	Mjere rješavanja prividnih gubitaka
	VII.	Mjere planiranja i zamjene cjevovoda
	VIII.	Mjere institucionalnog jačanja
	IX.	Mjere analiziranja i izvještavanja
	SVEUKUPNO MJERE I.-IX.	SVEUKUPNO MJERE
	X.	TEHNIČKA POMOĆ JIVU-ima ZA PROVEDBU MJERA
MJERE MINGOR-a	XI.	USPOSTAVA BENCKMARKING SUSTAVA MJERILA I POKAZATELJA USPJEŠNOSTI JIVU-a (uspostava nacionalne baze podataka, obuka JIVU-a za izvješćivanje prema MINGOR-u)

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (2)

SKUPINA	MJERA	IZNOS (KN)
Mjere unaprjeđenja podataka o sustavu	GIS - opći modul (sa unosom/dopunom podataka u sustavu)	21.601.651
	GIS - poveznica sa poslovno-informatičkim sustavom (sa uređenjem baze podataka o potrošačima)	14.586.477
	GIS - evidencija kvarova (sa unosom podataka za posljednjih 5 godina)	17.941.128
	GIS - poveznica tehničkog i SCADA informacijskog sustava	1.842.986
	GIS - nadzor gubitaka	7.327.154
	NUS -SCADA (sa omogućavanjem veza sa svim objektima i pohranjivanjem podataka)	155.937.276
	Evidencija i digitalizacija terenskih podataka (nabava softvera, opreme i edukacija)	21.981.989
	Ukupna cijena mjera unaprjeđenja podataka o sustavu	241.218.662
Mjere optimalizacije vodoopskrbnog sustava	Izrada konceptijskog rješenja sa kalibriranim matematičkim modelom	79.882.928
	Dogradnja VS, CS, glavnih cjevovoda i drugih objekata radi tlačnog i energetskog optimiziranja vod. sustava	400.000.000
	Ukupna cijena mjera optimalizacije vod. sustava	479.882.928
Mjere podjele sustava u DMA zone	Projektiranje i izgradnja okana DMA zona (uključivo proširenje SCADA)	1.681.042.954
	Ukupna cijena mjera podjele sustava u DMA zone	1.681.042.954

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (3)

SKUPINA	MJERA	IZNOS (KN)
Mjere kontrole i upravljanja tlakom u sustavu	Hidraulički proračun i izrada koncepta zaštite sustava od hidrauličkog udara	23.155.824
	Ugradnja objekata i opreme za zaštitu od hidraulikog udara	308.744.325
	Ugradnja hidrauličkih ventila za regulaciju tlaka	72.691.763
	Kontrola i upravljanje zrakom u cijevima (primjena i kontrola usisno-odzračnih ventila)	25.989.546
	Ukupna cijena mjera kontrole i upravljanja tlakom u sustavu	419.246.572
Mjere aktivne kontrole curenja	Nabava opreme za aktivnu kontrolu curenja (mjerači tlaka, protoka, geofoni, korelatori,...)	69.211.992
	Provedba dodatnih mjerenja tlaka i protoka (utvrđivanje prioriternih zona)	68.388.411
	Utvrđivanje mikrolokacija	97.697.730
	Sanacija puknuća	976.977.300
	Ukupna cijena mjera aktivne kontrole curenja	1.212.275.433
Mjere rješavanja prividnih gubitaka	Analiza točnosti vodomjera i izrada plana zamjene	7.079.760
	Zamjena vodomjera	210.457.800
	Hidraulička analiza mogućnosti daljinskog smanjenja tlaka na ventilima i mogućnosti isključivanja zona u slučaju neovlaštene potrošnje vode	12.994.773
	Informiranje javnosti o problemu i trošku neovlaštene potrošnje vode (tiskanje letaka, radio i tv prilozi)	28.061.040
	Ukupna cijena mjera rješavanja prividnih gubitaka	258.593.373

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (4)

SKUPINA	MJERA	IZNOS (KN)
Mjere planiranja i zamjene cjevovoda	Izrada planova sanacija/rekonstrukcija - optimalna rehabilitacija (temeljem GIS-a evidencije kvarova, dodatnih mjerenja i mikrolociranja)	12.994.773
	Izrada projektne dokumentacije	122.122.163
	Zamjena cjevovoda	6.502.990.268
	Ukupna cijena mjera planiranja i zamjene cjevovoda	6.638.107.204
Mjere institucionalnog jačanja	Izrada organizacijske sheme, procesi, zadaci, ljudski resursi, kontrola, komunikacija	10.552.330
	Izrada Akcijskih planova smanjenja gubitaka JIVU-a, izrada poslovnih planova JIVU-a	105.523.298
	Edukacija kadrova	24.329.660
	Ukupna cijena mjera institucionalnog jačanja	140.405.287
Mjere analiziranja i izvještavanja	Izrada analiza gubitaka, ažuriranje hidrauličkog modela, GIS-a	25.989.546
	Ekonomska i financijska analiza projekta	10.552.330
	Izrada mjesečnih i godišnjih izvještaja sa pripremom za unos u buduću centralnu bazu podataka	12.662.796
	Ukupna cijena mjera analiziranja i izvještavanja	49.204.671

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (5)

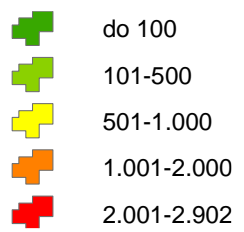
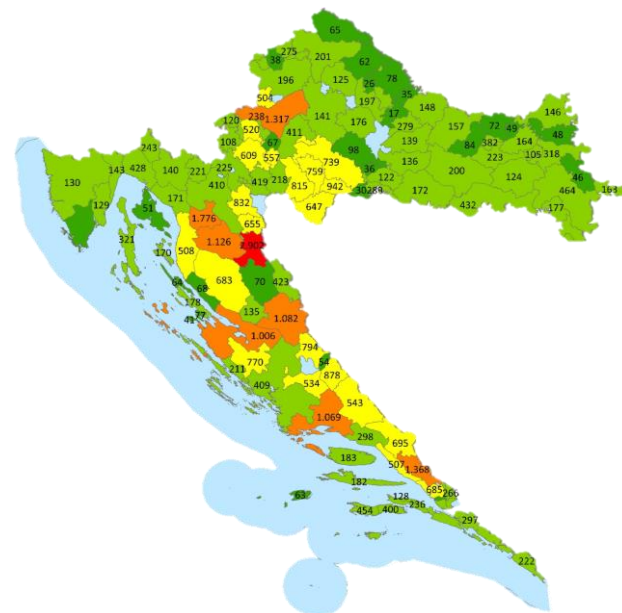
SKUPINA	MJERA	IZNOS (KN)
SVEUKUPNO MJERE	Sveukupna cijena mjera	11.119.977.084
	TEHNIČKA (VANJSKA) POMOĆ JIVU-ima ZA PROVEDBU MJERA (3% vrijednosti mjera I.-IX.)	333.599.313
	USPOSTAVA BENCKMARKING SUSTAVA MJERILA I POKAZATELJA USPJEŠNOSTI JIVU-a (uspostava nacionalne baze podataka, obuka JIVU-a za izvješćivanje prema MINGOR-u)	5.000.000
SVEUKUPNO		11.458.576.396

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (6)

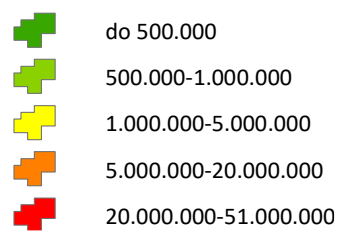
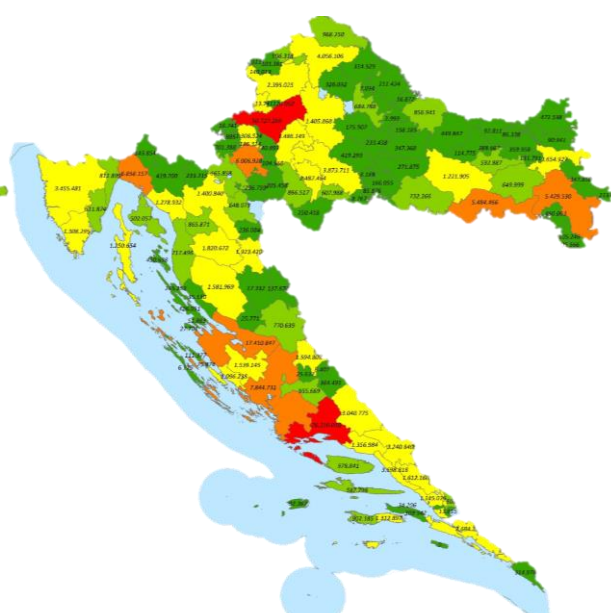
- Početna pretpostavka je kako je nužna provedba svih predviđenih mjera, u obimu/iznosima koji su prilagođeni potrebama pojedinog JIVU-a, odnosno budućeg uslužnog područja.
- Financijski i provedbeno najzahtjevnija mjera odnosi se na sanaciju odnosno zamjenu postojećih cjevovoda, te se stoga za utvrđivanje njezinog inicijalnog opsega provela dodatna analiza utjecajnih elemenata, a koji se odnosi na razinu gubitaka na predmetnom području, starost cjevovoda te dostupnost vode odnosno umanjeње rizika klimatskih promjena.
- Za valorizaciju opsega mjera zamjene cjevovoda korištena su 4 kriterija kojima su dodijeljeni težinski faktori:
  - Kriterij 1 – Specifični Stvarni gubici PI (litara / priključku / dan) – težinski faktor 35%
  - Kriterij 2 – Udio Stvarnih gubitaka (CARL) izraženih u m³/god u ukupnim gubitcima na nacionalnoj razini izraženih u m³/god – težinski faktor 25%
  - Kriterij 3 – Starost sustava izražena kroz procijenjeni udio cjevovoda u prioritetima I (starosti preko 30 godina i više) i II (starosti 20-30 godina), a koji su prioritetno predloženi za zamjenu (VPGKVG) – težinski faktor 20%
  - Kriterij 4 – Ograničenja u količinama vode ili kapacitetima mreže (korišteni upitnici, konceptijska rješenja te procjene značajnosti klimatskih promjena i povezane ugroženosti) - težinski faktor 20%

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (7)

PI (litara / priključku / dan)

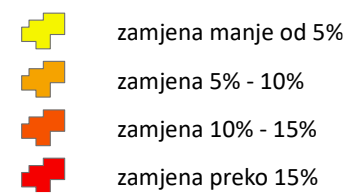
Godišnji stvarni gubitci CARL (m3)

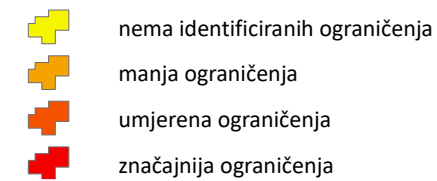
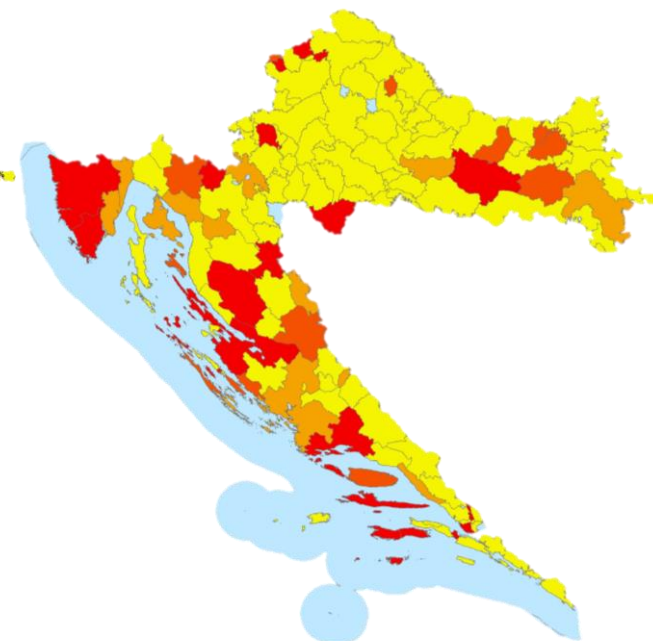
Indikacija starosti sustava

Starost mreže (na temelju podataka zamjene po prioritetima I i II iz podataka o infra i supra imovini sustava), iz podloga VPGKVG

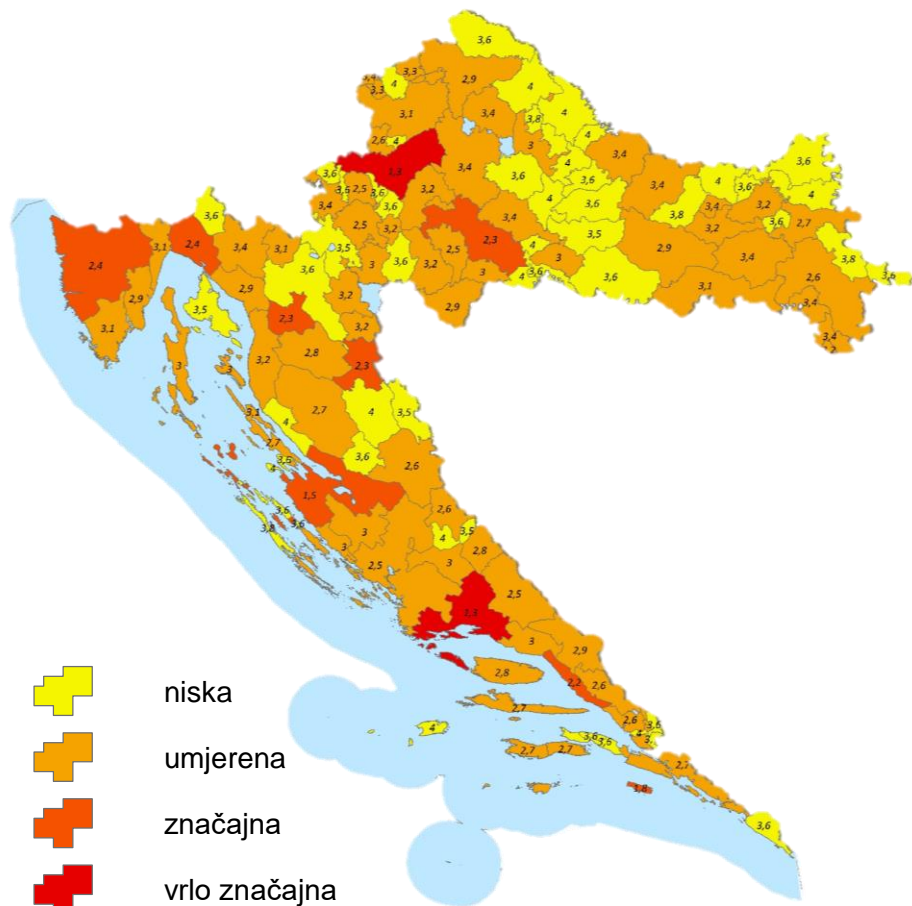

Ograničenja u količinama vode ili kapacitetima mreže

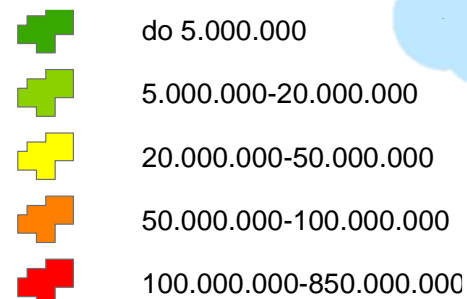
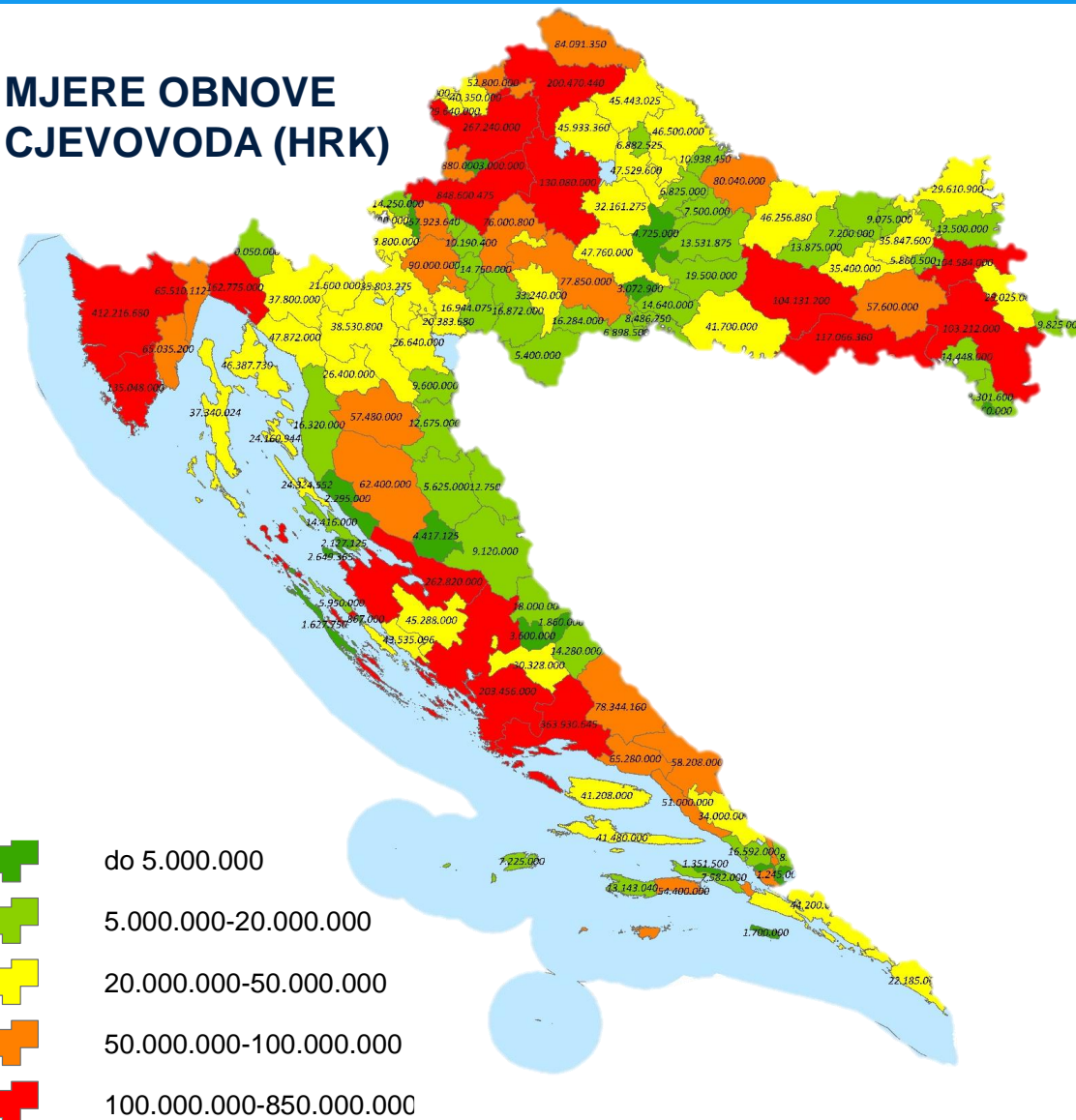

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (8)

Ukupna relevantnost za odabir % obnove cjevovoda

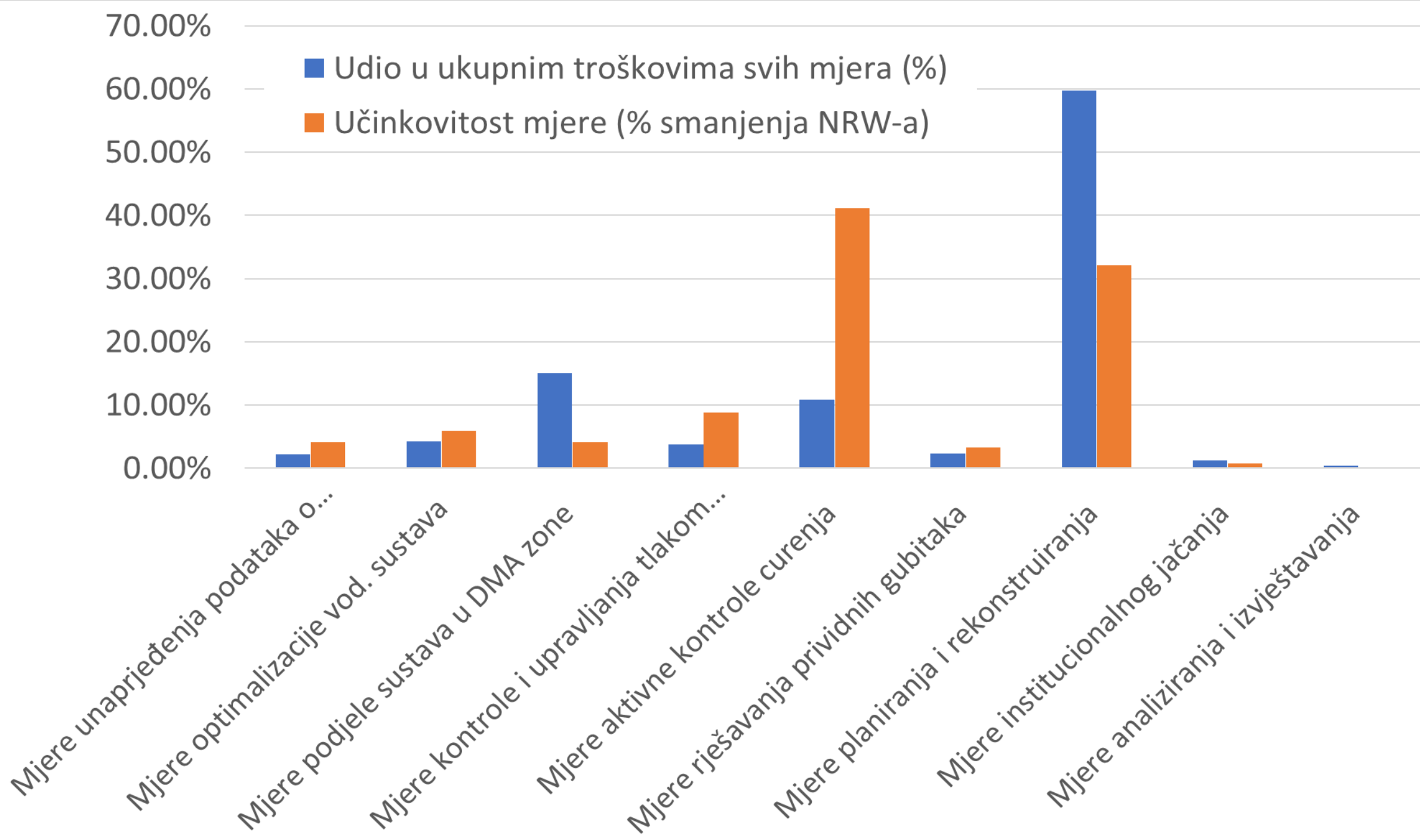

MJERE OBNOVE CJEVOVODA (HRK)

Aktivnost 2 – Nacrt Akcijskog plana – mjere (9)

SKUPINA MJERA	Udio u ukupnim troškovima svih mjera (%)	UČINKOVITOST MJERA (% smanjenja NRW-a)	IZNOS (KN)
Mjere unaprjeđenja podataka o sustavu	2.2%	4.1%	241,218,662
Mjere optimalizacije vod. sustava	4.3%	5.9%	479,882,928
Mjere podjele sustava u DMA zone	15.1%	4.1%	1,681,042,954
Mjere kontrole i upravljanja tlakom u sustavu	3.8%	8.8%	419,246,572
Mjere aktivne kontrole curenja	10.9%	41.1%	1,212,275,433
Mjere rješavanja prividnih gubitaka	2.3%	3.3%	258,593,373
Mjere planiranja i zamjene cjevovoda	59.7%	32.1%	6,638,107,204
Mjere institucionalnog jačanja	1.3%	0.7%	140,405,287
Mjere analiziranja i izvještavanja	0.4%	0.0%	49,204,671

PODRŠKA SMANJIVANJU GUBITAKA VODE U SKLOPU REFORME VODNOG SEKTORA

RASPRAVA

PODRŠKA SMANJIVANJU GUBITAKA VODE U SKLOPU REFORME VODNOG SEKTORA

**PAUZA
13:00 - 14:00**

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

AKTIVNOST 4: RAZVOJ BAZE ZNANJA I PRIJEDLOG POKAZATELJA ZA OCJENU UČINKOVITOSTI JIVU-A (BENCHMARKING)

Aktivnost je podrška izradi Uredbe o vrednovanju učinkovitosti poslovanja JIVU-a, što podrazumijeva:

- Razvoj popisa predloženih pokazatelja za ocjenu učinkovitosti JIVU-a na temelju najboljih međunarodnih praksi i postojeće platforme benchmarkinga Hrvatskih voda, uz konzultacije s predstavnicima MINGOR-a, Hrvatskih voda, JIVU-a i Vijeća za vodne usluge.
- Glede vodnih gubitaka, metoda ocjenjivanja Indeksa curenja infrastrukture (ILI) ili druga odgovarajuća metoda koristit će se kao ključni pokazatelj učinka za usporedbu upravljanja curenjem u vodoopskrbnim sustavima.

Prilikom uspostave funkcionalnog sustava benchmarkinga potrebno je osigurati da se zahtjevi za izvješćivanjem nepotrebno ili neosnovano ne ponavljaju (sve iz ZoVU-a):

- Zahtjevi za benchmarking, JIVU-i dužni prikupljati podatke te iste dostavljati/izvještavati
- Zahtjevi za praćenje ispunjavanja općih i posebnih uvjeta za obavljanje vodnih usluga
- Zahtjevi za razinu obrade i analize koje je potrebno provesti kroz Poslovne planove

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

ZAKONSKA OSNOVA ZA BENCHMARKING

Važan korak u provedbi cjelovite reforme sektora vodnih usluga je i donošenje niza provedbenih podzakonskih propisa, što uključuje i propisivanje mjerila i pokazatelja učinkovitosti poslovanja JIVU-a, kako bi se unaprijedilo poslovanja i dostigla kvaliteta i standard vodnih usluga.

Zakon o vodnim uslugama (2019.) definirao je:

- Glede vrednovanje učinkovitosti poslovanja, JIVU-i su dužni prikupljati podatke o učinkovitost svog poslovanja, dostavljati Vijeću za vodne usluge podatke o učinkovitosti svog poslovanja i o tome izvještavati
- Vijeće za vodne usluge vodi zbirku podataka o mjerilima i pokazateljima učinkovitosti poslovanja JIVU-a te ih objavljuje, ako je to propisano. MINGOR ima stalan i neograničen pristup zbirci podataka o učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga
- Vlada Republike Hrvatske donosi uredbu o vrednovanju učinkovitosti poslovanja isporučitelja vodnih usluga. Uredbom se propisuju mjerila i pokazatelji učinkovitosti poslovanja, način prikupljanja i dostave podataka za izračun pokazatelja, način mjerenja, vrednovanja i izvještavanja o učinkovitosti poslovanja te vođenje zbirke podataka

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Postojeća platforma benchmarkinga Hrvatskih voda

- Postojeća platforma benchmarkinga Hrvatskih voda je razvijena u razdoblju 2011.-2012. (Jadranski dio) te je proširena u razdoblju 2014.-2015.
- Tim sustavom praćenja i uspoređivanja pokazatelja poslovanja obuhvaćeni su svi isporučitelji vodnih usluga na području Republike Hrvatske.
- Sustav implementiran putem Sigma3 mrežne aplikacije.
- Predloženo ukupno 36 ključnih pokazatelja koji se izračunavaju preko 130 varijabli; utemeljena na IWA metodologiji.

Najbolje međunarodne prakse (WAREG Izvješće)

- IBNET platforma, ukupno 92 pokazatelja, 113 varijable, strukturirane u 12 kategorija:
  - Pokrivenost usluge
  - Potrošnja i proizvodnja vode
  - Voda koja nije prihod
  - Prakse mjerenja
  - Izvedba mreže
  - Troškovi i osoblje
  - Kvaliteta usluga
  - Fakturiranje i naplata
  - Financijska izvedba
  - Sredstva
  - Pristupačnost usluga
  - Pokazatelji procesa
- IWA platforma, razvijen je skup od 170 pokazatelja učinka na temelju 232 varijable koje treba redovit, kategorizirane:
  - Vodni resursi
  - Osoblje
  - Fizičke performanse
  - Operativne performanse
  - Količina vode
  - Ekonomske i financijske performanse

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

PRIJEDLOG KLJUČNIH POKAZATELJA:

- U raspravi oko 100-tinjak pokazatelja, razvrstanih u 13 kategorija.

Kategorije	Pokazatelji	Mjerila
Resursi/adekvatnost	Dobavljena količina vode u sustav	m3/stanovniku/god
	Dobavljena količina vode u sustav	m3/priključku/god
	Dobavljena količina vode koja se kondicionira	%
Pokrivenost uslugama	Pokrivenost usluga javne vodoopskrbe	%
	Priključeno stanovnika na javni voodopskrbni sustav	%
	Priključeno stanovnika na javni susta odvodnje	%
Proizvodnja i potrošnja vode	Dobavljeno u sustav	litara/stanovniku/dan
	Dobavljeno u sustav	m3/priključku/mjesečno
	Fakturirana ovlaštena potrošnja	litara/stanovniku/dan
	Fakturirana ovlaštena potrošnja	m3/priključku/mjesečno
	Fakturirana ovlaštena potrošnja stalnih stanovnika	%
	Fakturirana ovlaštena potrošnja gospodarstva	%
	Fakturirana ovlaštena potrošnja institucije i ostale kategorije	%
Fakturirana ovlaštena potrošnja stalnih stanovnika	litara/stanovniku/dan	

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Kategorije	Pokazatelji	Mjerila
Upravljanje gubitcima	NRW	%?
	NRW	m ³ /god
	ILI	ILI
	Stvarni gubitci	litara/priključku/dan; m ³ /priključku/god
	Stvarni gubitci	m ³ /km/sat
	Stvarni gubitci	litara/priključku/dan/m tlaka
	Kontrola gubitaka	%/god (dužina mreže koja je u aktivnoj kontroli u odnosu na ukupnu dužinu mreže)
	Prividni gubitci	% (prividni gubitci u odnosu na dobavljenu količinu vode)
	Kvarovi kućnih priključaka	#/1000 priključaka/godišnje
Učinkovitost očitavanja vodomjera korisnika		
Osoblje	Ukupno zaposleno osoblje JIVU/'000 priključku (voda + odvodnja)	#/'000/priključku vodoopsrbe i odvodnje
	Ukupno zaposleno osoblje JIVU/milijuna m ³ dobavljene vode (voda+odvodnja)	#/10 ⁶ m ³ /god
	Zaposleno u tehničkoj službi vodoopskrba i odvodnji/'000 priključku (voda + odvodnja)	#/'000/priključku vodoopsrbe i odvodnje
	Zaposleno u tehničkoj službi vodoopskrbi i odvodnji/'000 priključenim stanovnicima (voda + odvodnja)	#/'000/priključenim stanovnicima vodoopskrba i odvodnja
	Zaposleno u tehničkoj službi u vodoopskrbi/'000 priključku	#/'000/vodoopskrbnom priključku
	Zaposleno u tehničkoj službi u vodoopskrbi/'000 priključenim stanovnicima	#/'000/priključenim stanovnicima vodoopskrba
	Zaposleno u specijaliziranoj službi (ured + teren) na smanjenju gubitaka vode/'000 priključku	#/'000/vodoopskrbnom priključku
	Zaposleno u tehničkoj službi u vodoopskrbi u odnosu na ukupan broj zaposlenika	%
	Zaposleno u tehničkoj službi u odvodnji/'000 priključku	#/'000/priključku odvodnje
	Zaposleno u tehničkoj službi u odvodnji/'000 priključenim stanovnicima	#/'000/priključenim stanovnicima odvodnja
Osoblje zaposleno u odvodnji u odnosu na ukupan broj zaposlenika	%	

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Kategorije	Pokazatelji	Mjerila
Mjerenje potrošnje	Mjerenja potrošnja	%
	Mjerenja prihodovana potrošnja	%
Učinkovitost/stanje mreže/sustava	Puknuća cijevi	puknuća/km/godišnje
	Začepljenje kanalizacijskih cjevovoda	začepljenje/km/godišnje
Operativna učinkovitost	Obnova cjevovoda vodoopskrba	%
	Obnova kućnih priključaka	%
	Obnova crpnih stanica	%
	Obnova cjevovoda odvodnja	%
	Obnova kućnih priključaka	%
	Obnova crpnih stanica	%
Kvaliteta usluga	Otežana vodoopskrba zbog nepovoljnih hidrauličkih uvjeta (nizak tlak)/'000 priključenom stanovniku	%/'000 priključenom stanovniku, sati/dan
	Otežana vodoopskrba zbog nepovoljnih hidrauličkih uvjeta (nizak tlak)/'000 vodoopskrbnom priključku	%/'000 vodoopskrbnom priključku, sati/dan
	Kvaliteta vode: udio neispravnih uzoraka u mreži	% od potrebnog broja uzoraka (posebno za vanjski i unutarnji laboratorij)
	Broj dana s zvaničnim ograničenjima u korištenju vode (povećani kloridi, arsen, klor ili drugo)	dana/godišnje
	Pritužbe korisnika	broj/priključku

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Obračun i naplata	Fiksni dio ukupne cijene vode, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Fiksni dio ukupne cijene vode, stanovništvo	% ukupnog računa
	Fiksni dio cijene vode za vodoopskrbu, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Fiksni dio cijene vode za odvodnju, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Fiksni dio cijene vode za vodoopskrbu, stanovništvo	% ukupnog računa
	Fiksni dio cijene vode za odvodnju, stanovništvo	% ukupnog računa
	Varijabilni dio ukupne cijene vode, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Varijabilni dio ukupne cijene vode, stanovništvo	% ukupnog računa
	Varijabilni dio cijene vode za vodoopskrbu, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Varijabilni dio cijene vode za odvodnju, stanovništvo	EUR/priključku/godišnje
	Varijabilni dio cijene vode za vodoopskrbu, stanovništvo	% ukupnog računa
	Varijabilni dio cijene vode za odvodnju, stanovništvo	% ukupnog računa
	Omjer cijene vode za stanovništvo i gospodarstvo	Omjer
	Omjer cijene vode za vodoopskrbu za stanovništvo i gospodarstvo	Omjer
	Omjer cijene vode za odvodnju za stanovništvo i gospodarstvo	Omjer
	Ukupna cijena?	
	Naknada za priključak - vodoopskrba	EUR/priključku
	Naknada za priključak - odvodnja	EUR/priključku
	Naknada za priključak - vodoopskrba	% NRD po stanovniku
	Naknada za priključak - odvodnja	% NRD po stanovniku
	Prosječna cijena vode (vodoopskrba i odvodnja)	% NRD po stanovniku
	Prosječna cijena vode (vodoopskrba)	EUR/Voda priključku/godišnje
	Prosječna cijena vode (odvodnja)	EUR/Odvodnja priključku/godišnje
	Prosječni prihod cijene vode po priključku (vodoopskrba i odvodnja)	EUR/m3 prodane vode
	Ukupni prihodi od usluga po usluženom stanovniku	EUR/ usluženom stanovniku
	Prihod za usluge vodoopskrbe, stanovništvo	EUR/m3 prodane vode
	Prihod za usluge vodoopskrbe, gospodarstvo	EUR/m3 prodane vode
	Prihod za usluge vodoopskrbe, institucije i ostalo	EUR/m3 prodane vode
	Udio prihoda od vodoopskrbe od prodane vode u ukupnim prihodima	% voda od ukupnih prihoda
	Prihod za usluge odvodnja, stanovništvo	EUR/m3 prodane vode
	Prihod za usluge odvodnja, gospodarstvo	EUR/m3 prodane vode
	Prihod za usluge odvodnja, institucije i ostalo	EUR/m3 prodane vode
Udio prihoda od odvodnje od prodane vode u ukupnim prihodima	% odvodnja od ukupnih prihoda	
Ukupni prihodi za usluge odvodnje	% od ukupnih prihoda	
Prihodi za usluge odvodnje po stanovniku	% od ukupnih prihoda	
Naplata potraživanja na račun vodnih usluga	% (količina prodane vode (naplaćena potraživanja/računi)/količina prodane vode (izdanih računa); naplaćenih računa/izdanih računa (po priključku)	

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Kategorije	Pokazatelji	Mjerila
Financijska učinkovitost	Pokriće operativnih troškova	omjer
	Omjer servisiranja duga	%
	Operativni troškovi po autoriziranoj potrošnji	EUR OPEX/m3 prodane vode
	Operativni troškovi po autoriziranoj potrošnji	EUR CAPEX/m3 prodane vode
	Omjer pokrivanja ukupnih troškova	Omjer (ukupni prihod/ukupni trošak)
	Omjer pokrivanja OPEX troškova	Omjer (ukupni prihod/OPEX)
	Omjer ulaganja	Omjer (ukupna ulaganja koja se amortiziraju / troškovi amortizacije u promatranom periodu)
	Sudjelovanje vlastitih izvora JIVU-a u investiranju	% (ulaganja iz cash flow-a / ukupna investicijska ulaganja)
	Ukupan prihod po radniku	
	Koeficijent tekuće likvidnosti	
	Koeficijent zaduženosti	
	Koeficijent obrta ukupne imovine	
	Udio kapitala u rezervi i pasivi	
	Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	
	Koeficijent samofinanciranja I	
	Koeficijent samofinanciranja II	
	Koeficijent samofinanciranja III	
	Koeficijent ukupne likvidnosti	
	Koeficijent ukupne učinkovitosti	
	Koeficijent operativne učinkovitosti	
	Fiksni trošak vodoopskrbe po m ³	
	Ukupni trošak vodoopskrbe po m ³	
	Fiksni trošak odvodnje po m ³	
Ukupni trošak odvodnje po m ³		
Fiksni trošak pročišćavanja po m ³		
Ukupni trošak pročišćavanja po m ³		

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

Kategorije	Pokazatelji	Mjerila
Imovina	Bruto dugotrajna imovina – voda i odvodnja	EUR/usluženom stanovniku (voda i odvodnja)
	Bruto dugotrajna imovina – voda	EUR/usluženom stanovniku (voda)
	Bruto dugotrajna imovina – odvodnja	EUR/usluženom stanovniku (odvodnja)
	Prosječna starost imovine	% (ukupno otpisana vrijednost / ukupna nabavna vrijednost)
	Prosječan omjer amortizacije	Omjer (troškovi amortizacije/ukupna nabavna vrijednost imovine)
Ostalo	Ukupna potrošnja električne energije	kWh/god
	Potrošnja električne energije po m3 prodane vode	kWh/m3 (vode)
	Potrošnja električne energije po m3 otpadne vode	kWh/god (odvodnja)
	Udio troškova energije u ukupnim operativnim troškovima	%
	Udio troška održavanja sustava (voda i odvodnja) u ukupnim operativnim troškovima JIVU-a	%
	Udio troška održavanja sustava (voda) u ukupnim operativnim troškovima (voda) JIVU-a	%
	Udio troška održavanja sustava (odvodnja) u ukupnim operativnim troškovima (odvodnja) JIVU-a	%
	Prosječni troškovi popravaka (voda)	EUR/kvaru (voda)
	Prosječni troškovi popravaka (odvodnja)	EUR/kvaru (odvodnja)
	Prosječna stopa amortizacije imovine (voda i odvodnja)	%
	Prosječna stopa amortizacije imovine (voda)	%
	Prosječna stopa amortizacije imovine (odvodnja)	%

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

POKAZATELJI VODNIH GUBITAKA

DOSADAŠNJA PRAKSA

- Oko 44% JIVU-a u Hrvatskoj koristi samo % neprihodovane vode kao pokazatelj uspješnosti, s tim da su njihovi udjeli najveći u IV. klasteru (50%) i III. klasteru (43%).
- Oko 18% JIVU-a u Hrvatskoj pokušalo je izračunati pokazatelje uspješnosti, ali i dalje koriste samo % neprihodovane vode, s najvećim udjelom u IV. klasteru (30%), ali i sa značajnim udjelima u II. klasteru (16 %) i III. klasteru (9 %).
- Jednak udio JIVU-a (14-16%) redovito izračunava pokazatelje za fizičke (stvarne) gubitke vode iskazujući ih u m³, kao i za stvarne i prividne gubitke prema IWA metodologiji, te ILI indikator.
- Oko 9% JIVU-a redovito izračunava stvarne i prividne gubitke i ILI prema IWA metodologiji, prikazujući ih u svojim službenim godišnjim izvješćima.

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

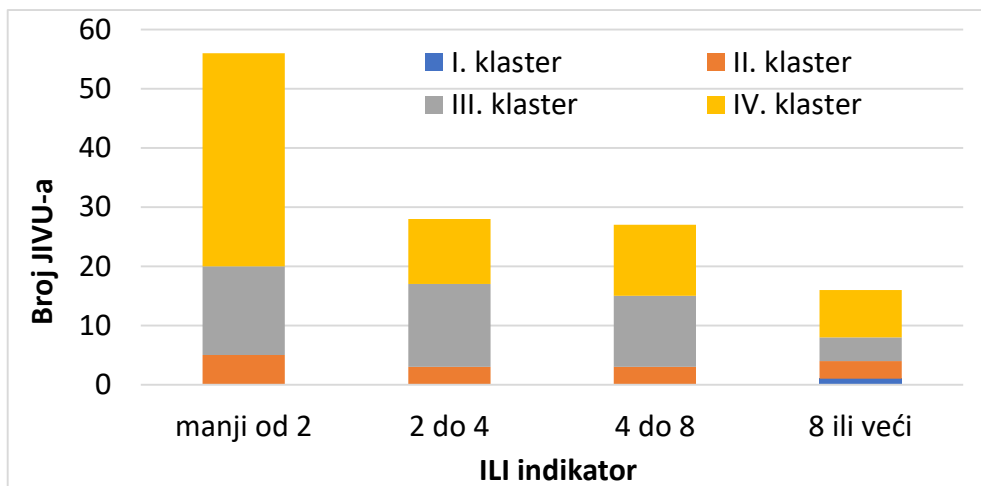
POKAZATELJI VODNIH GUBITAKA

- Mnoge smjernice u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, uzimaju vrijednost ILI indikatora kao mjerilo uspješnosti provedbe pojedinih mjera poboljšanja vodoopskrbnog sustava.
- Hrvatska čak i kroz zakonodavstvo potiče analizu učinkovitosti u smanjenju gubitaka vode korištenjem ILI. Konkretno, prema Pravilniku o obračunu i naplati naknade za korištenje voda (NN 36/20), naknada će se prema jednom od dva modela obračunavati na temelju vrijednosti ILI, kako bi se potaknulo JIVU-e da poduzmu određene mjere poboljšanja kako bi smanjili vrijednosti ILI, a time i iznosa naknade za korištenje vode.
- Međutim, poduzimanje određenih mjera za poboljšanje sustava i smanjenje gubitka vode neće nužno rezultirati smanjenjem vrijednosti ILI; u određenim okolnostima može čak rezultirati povećanjem ili zadržavanjem na ranijoj razini.
- Nerijetko ILI ne daje stvarnu sliku gubitaka vode zbog specifičnih topografskih obilježja, pogrešnog izračuna UARL-a, krivo definiranih komponenti vodne bilance ili drugih tehničkih karakteristika vodoopskrbnog sustava. Na primjer, određeni sustavi mogu imati male udjele NRW i stvarne gubitke, ali mogu imati vrlo visoku vrijednost ILI indikatora, i suprotno.
- Potrebno je pažljivo postupati s analizama vrijednosti ILI indikatora. Preporuča se napraviti dodatne analize kako bi se potvrdilo koliko je JIVU učinkovit u upravljanju gubitcima vode.

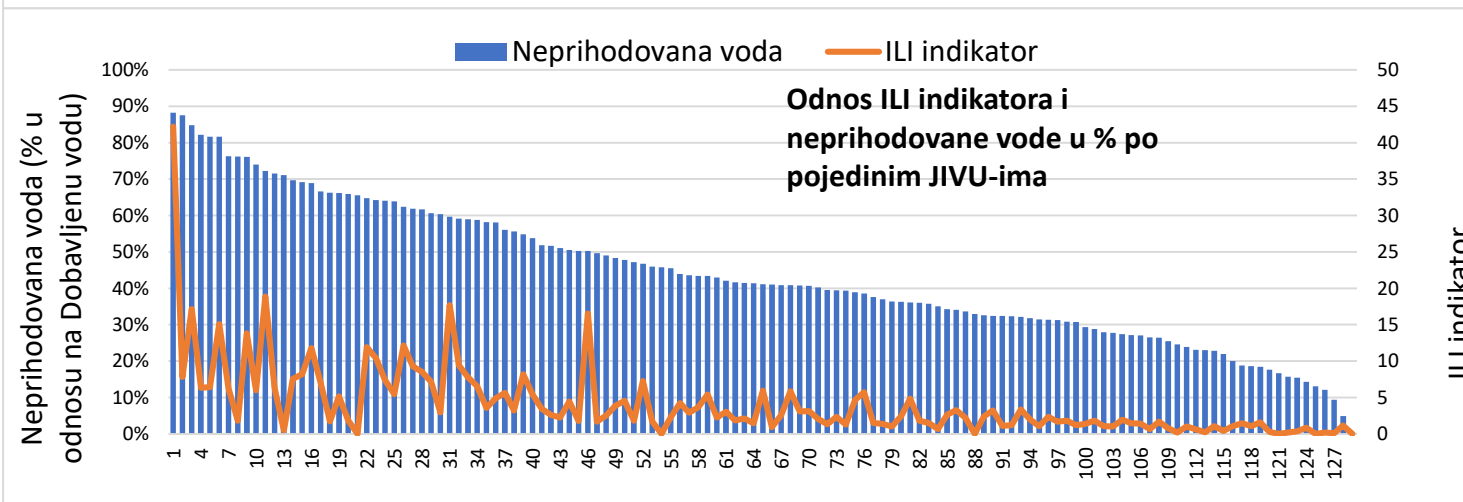
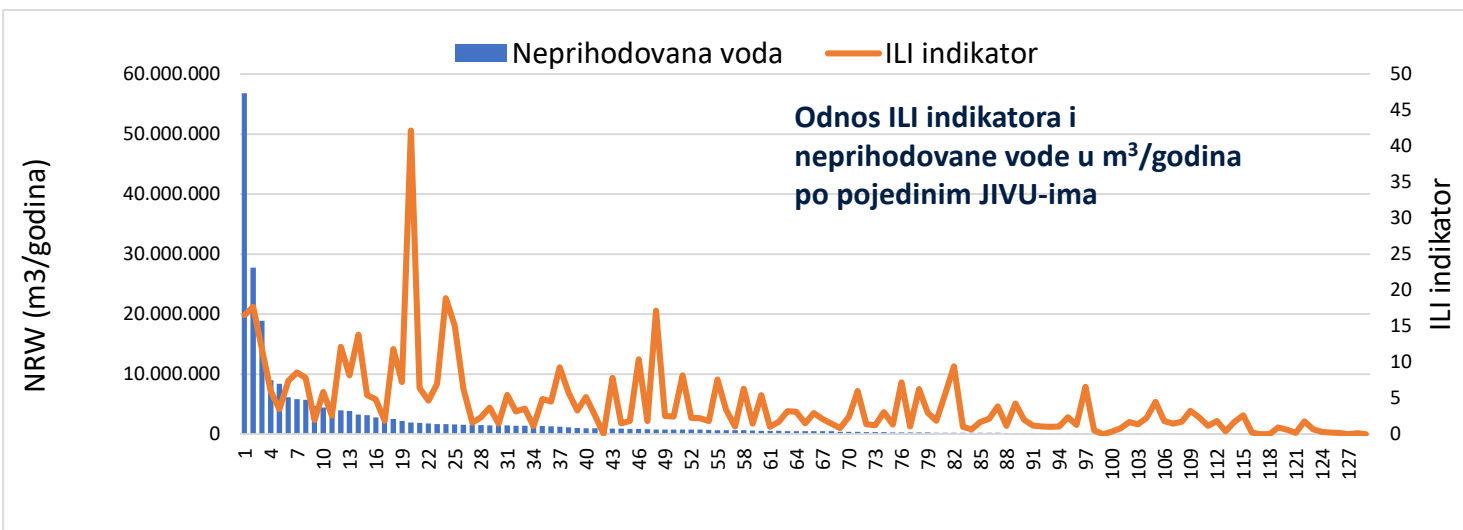

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

IZRAČUNATI (U OKVIRU PROJEKTA) POKAZATELJI VODNIH GUBITAKA (1)

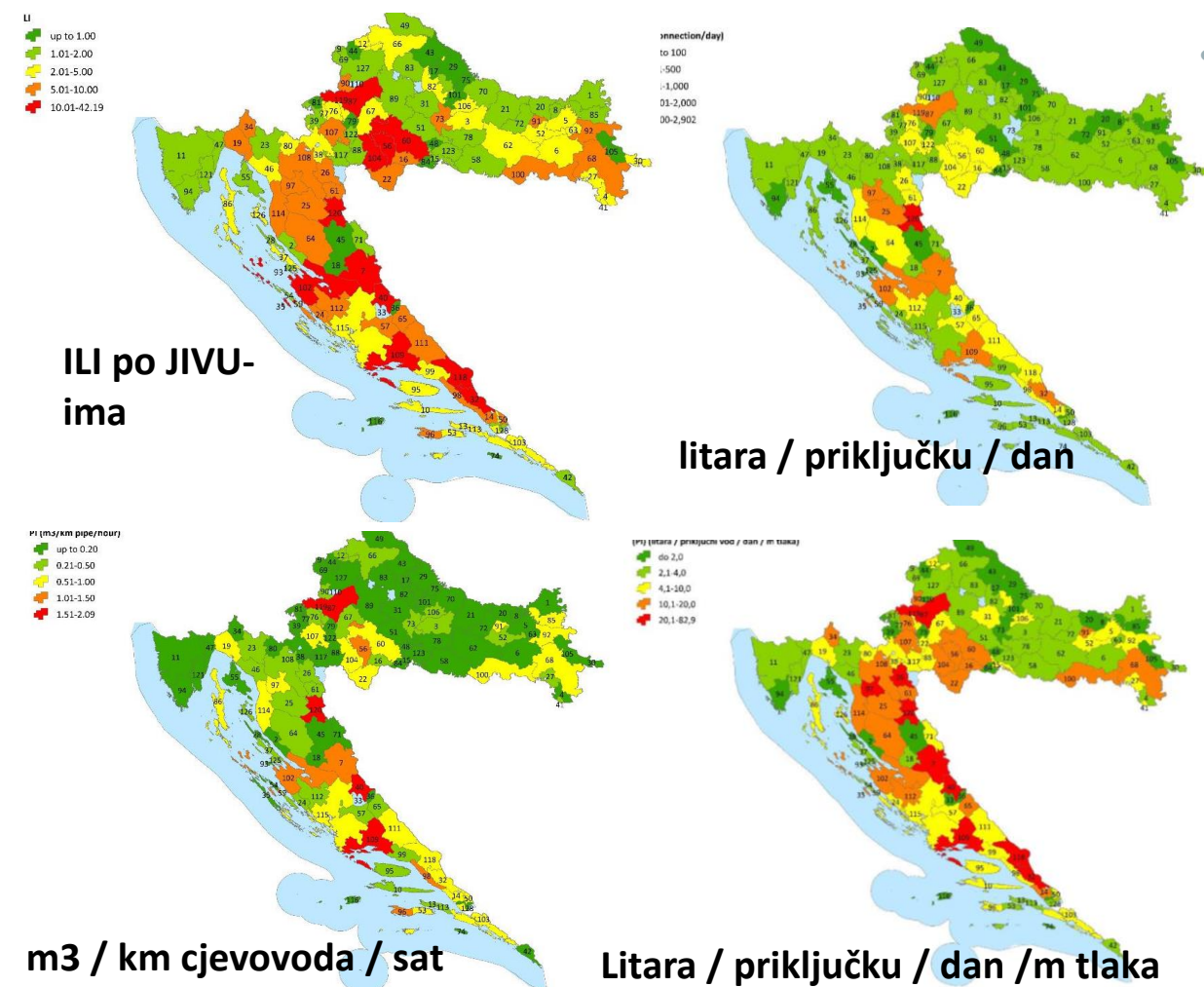

Često u praksi ILI indikator povezuje s količinom neprihodovane vode pri čemu se dijeli mišljenje da su povećane vrijednosti ILI indikatora prisutne kod sustava s većim količinama neprihodovane vode. Slika (desno gore), odnos ILI indikatora i neprihodovane vode) opovrgavaju takve zaključke. Uočava se da se visoke vrijednosti količina neprihodovane vode pojavljuju i kod sustava s malim vrijednostima ILI indikatora. Međutim, određena korelacija ipak je prisutna između ILI indikatora i neprihodovane vode prikazane u % u odnosu na Dobavljenu vodu, premda ta korelacija nije potpuna (desno dole).

Aktivnost 4 – Indikatori učinkovitosti JIVU-a

IZRAČUNATI POKAZATELJI VODNIH GUBITAKA (2)

- Vrijednost ILI izračunata na razini PWSP, postavlja se nekoliko pitanja:
  - Izračun nacionalnog (jedinственog) ILI nije potpuno jasan u metodološkom smislu, nekoliko metoda izračuna predloženo. Odluka o usvojenoj metodologiji (te jedinstven ili po JIVU-ima) bit će prikazana Akcijskom planu.
    - ✓ Prosječni ILI JIVU iznosi 4,18
    - ✓ Percentil od 50% ILI svih JIVU-a je 2,34.
    - ✓ Ponderirana ILI vrijednost prosječnog tlaka u odnosu na duljinu mreže pojedinih JIVU-a, iznosi 2,9.
    - ✓ Ponderirana vrijednost ILI prema broju priključaka iznosi 5,75.
  - Uz NRW, stvarne gubitke i ILI, u hrvatskoj praksi sve je češća uporaba drugih pokazatelja učinka, kao što su jedinični stvarni gubici (litara / priključku / dan; litara / priključku / dan / m tlaka; m³ / km / h).
  - Popis pokazatelja učinka gubitaka vode s metodologijom bit će predstavljen u Nacrtu Akcijskog plana.

PODRŠKA SMANJIVANJU GUBITAKA VODE U SKLOPU REFORME VODNOG SEKTORA

RASPRAVA